

ELEKTROPRIVREDA

#418

LIST ELEKTROPRIVREDE
CRNE GORE AD NIKŠIĆ

TERMOELEKTRANA PLJEVLJA:

Obilježeno 40 godina postojanja i rada

► strana 5

SKUPŠTINA AKCIONARA:

Izabran novi
Odbor direktora

► strana 4

Elektroprivreda
ostvarila promet od
416 miliona eura

► strana 12

OBLJEŽEN DAN RUDARA:

RUP bio i ostao
temelj industrijske
proizvodnje

► strana 25

#418 SADRŽAJ

LIST ELEKTROPRIVREDE CRNE GORE AD NIKŠIĆ

Predsjednik Odbora direktora
MILUTIN ĐUKANOVIĆ

Rukovodilac Sektora za
korporativne komunikacije
TOMAŠ DAMJANOVIĆ
tomas.damjanovic@epcg.com

Izvršni direktor
NIKOLA ROVČANIN

Adresa redakcije:
Ulica Vuka Karadžića 2, Nikšić

Tel/faks:
040/204-223

e-mail:
list.epcg@epcg.com

veb sajt:
www.epcg.com

Izdavač:
Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić

Tiraž:
1200

Štampa:
Grafo Group

11

Nikola Daković,
novi rukovodilac
podružnice HE „Piva“

15

Otvorena
adaptirana poslovnička
OJ Cetinje

4

AKTUELNO

Izabran novi Odbor direktora

10

AKTUELNO

Proizvedeno 422 GWh struje

17

OBJEKTIV

Uslovi dobri, radno
okruženje inspirativno

5

AKTUELNO

Termoelektrana je kičma
crnogorske ekonomije

12

INTERVJU

Elektroprivreda ostvarila
promet od 416 miliona eura

20

IZMEĐU DVA BROJA

8

AKTUELNO

Đukanović: EPCG
napravila veliki iskorak

16

SNADBIJEVANJE

Prihodi tokom ljeta značajno veći

24

CEDIS

Ostvaren najniži nivo
gubitaka ikad izmjerен

Šefica Službe za odnose
sa javnošću i marketing
MILICA ABRAMOVIĆ
milica.abramovic@epcg.com

Glavni i odgovorni urednik
MIODRAG VUKOVIĆ
miodrag.vukovic@epcg.com

Novinari
TATJANA KNEŽEVIĆ PERIŠIĆ
tatjana.perisic@epcg.com
MARIJA VUKOTIĆ
marija.vukotic@epcg.com
DRAGANA B. MIJUŠKOVIĆ
dragana.mijuskovic@epcg.com

Foto
ZORAN ĐURIĆ
zoran.djuric@epcg.com

Dizajn i priprema za štampu
BLAŽO VELJOVIĆ
veljovic.pg@gmail.com

ISSN
1805136
NIKŠIĆ
NOVEMBAR
2022.

30

INTERVJU:
Dušica Seizovska
Jovanović, ESM

36

*MHE Rijeka Mušovića:
Kolašinski Đerdap napunio
72. godine*

46

*NAŠ GOST:
Predrag Radošević,
profesionalni bokser*

25

RUP
RUP bio i ostao temelj
industrijske proizvodnje

34

PREDSTAVLJAMO
Sportom čuvamo
psiho-fizičko zdravlje

48

PUTOPIS
Putošestvija crnogorskim
predjelima (II dio)

26

PREDSTAVLJAMO
Razumijevanje zaposlenih
uslov za uspjeh

40

REGION

42

SVIJET

50

DRUŠTVO
Nikšić dobija novo
mjesto za odmor

28

FOTO PRIČA
Detalji sa Radničkih
sportskih igara u Budvi

44

DRUGI PIŠU
Gvozdeni zakon
električne energije

53

Nikola Tesla

XXV VANDREDNA SJEDNICA SKUPŠTINE AKCIONARA EPCG AD NIKŠIĆ

Izabran novi Odbor direktora

Detalj sa skupštine

Dragana B. Mijušković

UNikšiću je početkom septembra 2022. održana XXV vandredna sjednica Skupštine akcionara EPCG AD Nikšić, kojom je pre-sjedavao izvršni direktor Nikola Rovčanin. Na osnovu ranije utvrđenog dnevnog reda akcionari su razmatrali tri tačke dnevnog reda:

1. Predlog odluke o izboru članova Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić;
2. Predlog odluke o izboru članova Odbora direktora Elektroprivrede Crne Gore AD Nikšić;
3. Predlogu odluke o davanju saglasnosti za pokretanje realizacije investicije – kupovina imovine bivšeg industrijskog kompleksa Željezare Nikšić.

Glasovima većine prisutnih akcionara

izabran je novi Odbor direktora. Za članove Odbora direktora EPCG izabrani su: Ivan Šaranović, Tahir Đonbaljaj, Brankica Mosurović, Martin Čalasan, nezavisni član, Nenad Marković, nezavisni član, Milutin Đukanović i Enis Strujić.

Prethodni Odbor je razrješen dužnosti, jer je nakon što je izabran 28. juna, Adis Balota (SDP) odmah podnio ostavku na mjesto člana.

Skupština akcionara je prvo bitno bila zakazana samo sa tačkama koje se tiču razrješenja i izbora članova borda, a naknadno je dopunjena sa tačkom o kupovini Željezare.

Međutim, na Skupštini akcionara nije se razmatralo o davanju saglasnosti da se krene u kupovinu Željezare, jer je predstavnik državne, državni sekretar u Ministarstvu kapitalnih investicija, Admir Šahmanović, Odboru predložio da pri-premi materijal i da sa svim prethodnim dokumentima o potencijalnoj investiciji

pošalje Vladu.

Tokom izbora novih članova Odbora, Natašu Backović, članicu manjinskih akcionara, je interesovalo šta to preporučuje predložene nove članove za Odbor direktora. Šahmanović je odgovorio da je on tu u ime Vlade, te da se vodi zaključci-ma Vlade. Takođe, jedan od predstavnika malih akcionara je naglasio, da bi i oni, kao mali akcionari, trebali da imaju svog predstavnika kao „kontrolni faktor“, te da se to prenese premijeru Abazović. Napomenuo je da su to nedavno saopštili Mileni Šofranac, a da je i Milutin Đukanović rekao da i on smatra da bi mali akcionari trebali da imaju svog predstavnika u Odboru direktora.

Na konstitutivnoj sjednici Odbora direktora, koja je održana nakon zasjedanja Skupštine akcionara EPCG AD Nikšić, za predsjednika je imenovan Milutin Đukanović, dosadašnji predsjednik Odbora direktora.

Tatjana Knežević Perišić

Označaju TE Pljevlja za energetski sistem, najbolje govore djela, posebno danas, kada je svaki kilitav sat električne energije zlata vrijedan, poručio je izvršni rukovodilac podružnice Mirko Mazalica, na svečanosti povodom 40 godina postojanja termobloka u Pljevljima. On je rekao kako je ponosan na sve zaposlene, koji, i pored starosti sistema, čine sve kako bi isti ostao stabilan.

- Na dan velikog jubileja, šaljemo snažnu poruku ukupnoj javnosti, da će TE Pljevlja biti snažan oslonac elektroenergetskom sistemu Crne Gore, kazao je Mazalica.

U 40 godina rada TE, utkan je nesebičan rad, trud i zalaganje zaposlenih, koji su kičma ovog sistema, ocijenio je Zoran Šljukić, rukovodilac Sektora za eksploraciju, koji je kazao da naš parni blok od 225 MW, ima više od 50 uređaja, oko 600 ventila, klapni, zaslona sa elektropogonom, preko 70 automatskih regulatora, više od 50 uređaja za zaštitu i više od 8000 signala povezanih na sistem za upravljanje, a da broj kontrolisanih parametara dostiže brojku od 300, da ne govorimo o više hiljada logičkih operacija koje su potrebne za pokretanje bloka. Sve ovo govori o složenosti jednog sistema, koji nije bio jednostavan ni 1982. a kamo 2022. godine, kada se, ostvarenom proizvodnjom od 91%, kolika je bila u avgustu, dokazao kao najstabilniji izvor energije u državi.

- Raspon proizvodnje električne energije, od 1300-1487 GWh godišnje, predstavlja 45-55% ukupne proizvodnje EPCG, naglasio je Šljukić, navodeći da je taj procenat veći u sušnim godinama, kakva je ova:

- U julu je TE Pljevlja proizvela 71% struje, avgustu 78%, septembru 82% i oktobru čak 91% potrebne struje, tako da o njenom značaju za državu, ekonomiju i elektroenergetski sistem ne moramo ni pričati, kazao je Šljukić.

Glavni finansijski direktor EPCG Miro Vračar, podsjetio je da je, u proteklih 40 godina, Crna Gora proizvela million i 400 hiljada MWh električne energije, od čega je TE učestvovala sa 39,12%, HE Perućica sa 33,15% i HE Piva sa 27,7%. Taj postotak je, uslijed energetske krize i sušne godine još veći, pa je TE Pljevlja proizvela oko 56% potrebne električne energije i ostala kamen temeljac crnogorske pri-

Detalj sa svečanosti

U TE PLJEVLJA, OBILJEŽENO 40 GODINA POSTOJANJA I RADA

Termoelektrana je kičma crnogorske ekonomije

U četiri decenije postojanja, utkan je nesebičan rad, trud i zalaganje zaposlenih, koji su kičma ovog sistema, a vrijeme u kojem živimo, pokazalo je da je pritisak sa određenih adresa, za gašenje TE, bio besmislen jer je ona stub i oslonac cijele crnogorske ekonomije. U vremenu krize, kakvo živimo danas, termoblok, sa rasponom proizvodnje električne energije, od 1300-1487 GWh godišnje, predstavlja polovinu ukupne proizvodnje EPCG, čulo se na svečanosti povodom velikog jubileja

vrede, naglasio je Vračar. Najavio je da će EPCG nastaviti sa investicijama u termoblok.

Vrijeme u kojem živimo je pokazalo da je nastojanje i pritisak sa određenih adresa za gašenje TE bilo besmisleno, s obzirom na njene rezultate rada, smatra izvršni direktor EPCG Nikola Rovčanin. On je kazao da ostaje žal zašto 2016.godine nije realizovan projekat drugog bloka TE, koji bi danas dokazao svoju punu opravdanost, ali i poručio da taj projekat nije zaboravljen od strane menadžmenta kompanije, koji, itekako, razmišlja o budućnosti elektroenergetskog sistema države.

- Pred nama je period velikih investicija

od 70 miliona eura ali je svaka investicija u TE jeftina, u odnosu na ono što imamo od nje, kao kičme crnogorske ekonomije; tu su i projekat topifikacije Pljevlja, izgradnja HE Otilovići, zelena energija, posebno projekti Solari 3000+ i 500+, a prije svega zaposleni, koji su faktor uspjeha, kazao je Rovčanin.

Čestitajući zaposlenima veliki jubilej, Bojan Đordan, izvršni rukovodilac FC Proizvodnja je rekao da je energetska transicija pred nama i da je treba provesti u mirnim uslovima rada:

- Da bi stvorili mirne uslove rada, termoblok treba da radi, da bude pouzdan, da se u njega investira, jer radnike, kao okosnicu sistema imamo i to na ponos,

Naš parni blok od 225 MW, ima više od 50 uređaja, oko 600 ventila, klapni, zaslona sa elektropogonom, preko 70 automatskih regulatora, više od 50 uređaja za zaštitu i više od 8000 signala povezanih na sistem za upravljanje; broj kontrolisanih parametara dostiže brojku od 300, a potrebno je više hiljada logičkih operacija za njegovo pokretanje

Rovčanin: Pred nama je period velikih investicija

o čemu govore brojni radni rekordi, postignuti u TE Pljevlja, koja ima nemjerljiv značaj za elektroenergetski sistem Crne Gore, istakao je Đordan.

DUG PUT DO TERMOBLOKA

Prije izgradnje TE Pljevlja, davne 1936. godine građani Pljevlja su, zahvaljujući Bogdanu Nenadiću, tadašnjem predsjedniku Opštine, dobili prvu električnu centralu, i to u u naselju Ševari. Prvo osvjetljenje iz manjeg agregata dobila je zgrada Doma narodnog zdravlja, a potom

djelimično i pljevaljska Gimnazija. Nakon instaliranja električnog osvjetljenja, postepeno su povučeni fenjeri sa ulica i petrolejske lampe iz kuća, u koje su, struju "uvodili" braća Višić iz Valjeva, koji su radili u prvoj prodavnici električnog materijala otvorenoj u gradu.

Ta prva centrala, sa razvodnom mrežom u dužini od devet kilometara, koštala je 950.000 dinara i imala snagu od 70 kilovata. Radila je deceniju i po, sve do 1950. godine. Ušla je u istoriju energetike Crne Gore, pa i u ovaj tekst. Kaže stara pljevaljska priča kako su te 1936. godi-

ne, prilikom otvaranja centrale, gradom protestovali prodavci petroleja, koji su, plašeći se za svoj posao, nosili transparente: "Lektrici svaka čast, ja i dalje trošim gas!" Ali, progres je nemoguće zaustaviti.

NOVA ELEKTRANA

U međuvremenu, u naselju Doganje, montirana je nova elektrana. Bila je veća i strujom je snabdijevala i sela u neposrednoj blizini grada. Potom je Ministarstvo elektroprivrede Jugoslavije 1949. godine izdvojilo 20.460.000 dinara za

Prva pljevaljska centrala

izgradnju nove termoelektrane, snage od 2.500 kilovata. Poslovi su počeli u junu te godine; kopalo se i ravnao teren bar četiri mjeseca i tri dana prije roka su bili završeni! Termoelektrana je puštena u pogon 6. januara 1950.

Međutim, odmah su uočeni krupni propusti; inžinjeri su predlagali izgradnju novog objekta i ponovno montiranje cijelog postrojenja, sa rekonstrukcijom kotla, ali se Glavna direkcija za elektroprivredu Crne Gore opredijelila za rekonstrukciju kotlarnice. Tadašnjih, ogromnih, 950 hiljada dinara je koštala izgradnja centrale, uključujući razvodnu mrežu od devet kilometara i snage samo 70 kilovata. Termoelektrana je u prvoj godini svog funkcionalisanja imala snagu od svega 1.000 kilovata. Dnevna proizvodnja struje je iznosila 500 kilovat časova, što je za 14 puta bilo manje od proizvodnje termoelektrane u Kotoru.

Dolaze sedamdesete godine prošlog vijeka, kada Skupština Crne Gore, juna 1974. daje garancije za kredit, potpisani između vlade Jugoslavije i Sovjetskog Saveza, o isporuci opreme za izgradnju. Kamen-temeljac postavljen je 20. novembra 1974. godine, ali su pripremni radovi počeli tek u oktobru 1975. Zbog novih troškova, predračunska vrijednost TE "Pljevlja" je u februaru 1982. godine porasla na 3,8 milijardi dinara. Konačno, nakon četiri godine odlaganja, Termoelektrana je puštena u probni rad 22. oktobra 1982. godine, kada su iz nje potekli prvi kilovati struje. Zvanično puštanje u rad je "obavljeno", 20. novembra 1983. godine, na Dan oslobođenja Pljevalja.

Inače, TE Pljevlja je prva crnogorska kondenzaciona termoelektrana, projektovana sa dva bloka od 210 MW. Akumulacija vode kao i svi pomoćni, tehnički i upravno-administrativni objekti (izuzev dekarbonizacije i recirkulacionog rashladnog sistema) izvedeni su za dva bloka. Izgrađen je, međutim, samo jedan blok.

Termoelektrana sagorijeva pljevaljski ugalj garantovane kalorične vrijednosti 9211 kJ/kg (220 Kcal/kg).

Na svečanosti, povodom 40 godina rada, izvršni direktor EPCG Nikola Rovčanin, uručio je nagrade najboljim radnicima TE. To su Radenko Milović, Mladen Radović, Darko Andelić, Milenko Jašović i Nenad Joksović. Uručene su i zahvalnice penzionerima Miomiru Tošiću i Miloradu Vemiću, kao i porodicama preminulih Dobrila Gačevića, nekadašnjeg direktora TE Pljevlja, Radmila Jelovca i Vesne Lončar.

Oni su najbolji

"Ove rede su baš dobro odabrali najbolje radnike", jednodušna je ocjena zaposlenih sa kojima smo razgovarali na svečanosti. Okupljeni oko jednog stola, sa priznanjima, osmjehom i srdačnošću, primaju čestitke.

Radenko Milović je već jedanaesta godina radnik TE; mašin bravar na održavanju, prijatno je iznenađen nagradom kolektiva. To je veliko priznanje, veliki podsticaj za dalje, kaže Radenko.

Milenko Jašović, je veteran. U TE je već 42 godine i na zenitu radnog vijeka-priznanje, koje je, vjerovatno, i ranije zasluzio. Radi u dijelu održavanja hemijske pripreme vode, neobičan posao za laike, odgovoran za termoblok. Ima poruku za mlade kolege:

-Dođu tako mlađi ljudi u TE i misle lako je, glavno da imaju posao...a nije to baš tako. Ovo je mjesto где se radi, uči, poslovi jesu odgovorni, neki i opasni, ali trebaš imati ljubavi, znatiženje, žara i energije za rad, učenje, za tim-i onda prepreka nema, ističe Milenko.

A jedan od mlađih je i Nenad Joksović, koji je treću godinu član kolektiva TE; radi kao električar na održavanju i kaže da je "vrijedan, trči će treba, hoće da uči". Pomalo stidljivo sluša pohvale kolega i zahvaljuje na nagradi. Veliki je to podsticaj za dalje, baš sam ponosan danas, kaže Nenad. Dodaje da posao jeste naporan, pomalo opasan, ali sa sjajnim kolegama je sve izvodljivo.

Mladen Radović, zaposlen na kotlovskom postrojenju, nije baš pričljiv. Što manje price, više rada, kaže kroz osmijeh. Zadovoljstvo zbog priznanja je još veće kada zna kakve su mu kolege, koliko zajedno čine dobar tim, a uz podršku menadžmenta, svaki zaposleni mora biti zadovoljniji svojim poslom, kaže Mladen.

Neformalni lider ove grupe je "momak za sve"-Darko Andelić. Već 11 godina radi u TE, u mašinskoj sali, na turbo postrojenju; smije se na naše pitanje je li tačno da nema kvara koji ne može popraviti. Smatra da dobar tim, sa puno energije, bez tenzija, sa puno međusobnog razumijevanja-može sve postići i zajedničkim radom doprinijeti prosperitetu kolektiva kojem pripada.

- Ogorčna je doza rizika u našem poslu, jer je TE veliki, složeni sistem. Ipak, o tim stvarima se dobro vodi računa, radnici su zaštićeni, obezbijeđena je kvalitetna oprema dok je ostalo na vama, kaže Darko. Dodaje da rukovodstvo elektrane cijeni rad i dobrog radnika; ovo naše je takvo, inžinjeri su maksimalno posvećeni mlađim snagama, koje treba ospozobiti da sutra upravljaju elektranom, a ono što je najpozitivnije da su ti mlađi odlično prihvatili sistem rada i hoće da nauče posao. Drago mi je što je jedan od njih i nagrađen, zasluzio je tu nagradu, a svakako da je to podsticaj i ostalima da pruže maksimum na svojim radnim mjestima - zaključuje Marko.

Drage kolege, čestitamo na nagradama i mnogo uspjeha i ubuduće!

Najbolji radnici TE "Pljevlja"

EPCG, UGT RENEWABLES I
HYUNDAI ENGINEERING
POTPISALE ZNAČAJAN SPORAZUM
O ZAJEDNIČKOM RAZVOJU

Đukanović: EPCG napravila veliki iskorak

Elektroprivreda Crne Gore AD Nikšić (EPCG) i kompanija UGT Renewables potpisale su Sporazum o zajedničkom razvoju, kojim je predviđen zajednički razvoj projekata iz energetike, s fokusom na izgradnju solarnih elektrana i postrojenja za skladištenje električne energije. Uporedno sa tim, kompanija UGT Renewables je potpisala ugovor sa Hyundai Engineeringom, kojom ta dva giganta nastavljaju saradnju i u našoj zemlji

Sporazume su u Vila "Gorica" potpisali predsjednik Odbora direktora EPCG Milutin Đukanović, izvršni direktor UGT Renewables Adam Cortese i strateški menadžer Hyundai Engineering Park Sang Min. Potpisivanju su prisustvovali predsjednik Vlade Crne Gore, Dritan Abazović i američka ambasadorka u Crnoj Gori, Džudi Rajzing Rajnke.

Đukanović je, u obraćanju prisutnima, rekao da potpisivanjem sporazuma, EPCG čini veliki iskorak.

- EPCG je ovim napravila iskorak ne samo u kontekstu energetske tranzicije i prevazilaženja efekata globalne energetske krize, nego i u svjetlu činjenice da se ovakvim projektima nadoknađuje to što se, tokom prethodnih decenija, nije ulagalo u izgradnju novih proizvodnih pogona EPCG te da se, pokretanjem projekta „Solari 3000+ i 500+“ krenulo u veliki investicioni ciklus - kazao je Đukanović.

On je naglasio da se raduje saradnji sa renomiranom kompanijom UGTR, od koje

će, kako je nudio, dobiti know-how, odnosno prenošenje ogromnog znanja kojim oni raspolažu.

- Naš cilj je, razumije se, da se što prije iskoristi značajan solarni potencijal koji ima Crna Gora, uz što efikasnije prevazilaženje izazova sa kojima se suočava koncept pravedne energetske tranzicije, a riječ je, između ostalog, o preugrim procesima ishodovanja dozvola, pitanjima priključenja na mrežu te obezbjeđenju finansijske konstrukcije za razvojne projekte - istakao je Đukanović.

Prema njegovim riječima, posebno radije to što će jedna velika svjetska kompanija, kao što je Hyundai Engineering, biti dio daljeg razvoja projekta.

Predsjednik Vlade Crne Gore, Dritan Abazović, poželio je potpisnicima sporazuma uspješan zajednički rad, ističući spremnost države da pruži ključni doprinos uvezivanju respektabilnih međunarodnih i domaćih privrednih subjekata.

On je kazao da je siguran da će iskustvo crnogorskih partnera iz SAD i Južne

Koreje doprinijeti da u saradnji sa EPCG i drugim zainteresovanim kompanijama Crna Gora dođe do zelene energije.

- Crna Gora čeka više od 40 godina da dobije nove energetske objekte. Čuvajući našu životnu sredinu, a proizvodeći energiju, ne samo sa sopstvene potrebe, već i za izvoz. Sa takvom proizvodnjom, dolazi i progres - kazao je Abazović.

On je istakao da je potpisani Sporazum značajan za kompanije i za bilateralne odnose zemalja potpisnica.

Izvršni direktor UGT Renewables, Adam Cortese, govorio je o viziji koju ta kompanija, kao najveći američki privredničar u oblasti solarne energije, u saradnji sa Hyundai Engineering-om, sprovodi u Evropi i Aziji.

Cortese je naglasio činjenicu da UGTR preferira pristup "ključ u ruke", kojim se partnerima omogućava uključivanje u razvoj, projektovanje, izgradnju i puštanje u pogon solarnih fotonaponskih elektrana s objektima za skladištenje energije.

- UGT Renewables snosi sve početne ri-

zike i troškove tokom razvoja projekta, uz zajedničko definisanje finansijske strukture koja lokalnim partnerima omogućava ulaganje u sebe i vlastitu infrastrukturu zelene energije – dodaо je Cortese.

On je poručio da je njihova kompanija je, uspostavljanjem partnerstva sa EPCG, postavila sebi određene ciljeve.

- Poboljšanje sigurnosti snabdijevanja električnom energijom i osiguranje trajne energetske nezavisnosti Crne Gore, isporučivanje nove, čiste proizvodnje energije po pristupačnoj cijeni, povećanje kapaciteta za skladištenje energije kako bi se stvorili preduslovi za masovni prodor obnovljive energije, čime se utire put dodatnim ulaganjima iz spoljašnjih izvora, a korišćenjem tehnologije s najnižim ekološkim uti-

cajem, Crna Gora se pomjera prema 100 odsto čistoj proizvodnji – naveo je Cortese.

Strateški menadžer Hyundai Engineering, Sang Min-Park, rekao je da je zadovoljan činjenicom da kompanija koju predstavlja produbljuje globalnu saradnju sa firmom UGT Renewables, potencirajući važnost njihovog zajedničkog prisustva u Crnoj Gori.

- Ovim sporazumom se otvara mogućnost za nastavak procesa transformacije energetskog sektora iz jedne konvencionalne u oblast čije ključno obilježje predstavlja usmjerjenje ka obnovljivim izvorima energije. Vjerujem da je pred nama dugoročno i uspješno partnerstvo, u interesu kako naših kompanija, tako i vaše države – rekao je Sang Min-Park.

Američka ambasadorka u Crnoj Gori, Džudi Rajzing Rajnke, apostrofirala je značaj ovog sporazuma za razvoj međudržavnih odnosa, naglašavajući ciljeve američke trgovinske misije u Crnoj Gori.

- Cijenim da je ovo jedinstvena prilika za američke investitore, a njihovo omašovljene na ovom prostoru nesumnjivo bi doprinijelo realizovanju razvojnih potencijala vaše zemlje, naročito u domenu energetike, gdje nas tekuća globalna kriza dodatno opominje i usmjerava u pravcu dekarbonizacije i energetske diverzifikacije.

Tako nešto je, takođe, komplementarno sa onim što je naš zajednički interes: produbljivanje veza između dvije prijateljske države – kazala je Rajzing Rajnke.

Zbog loše hidrologije i kvara transformatora na jednom agregatu, hidroelektrana je proizvela 56 odsto električne energije od godišnjeg plana, koji je bio projektovan na 750 GWh; kota akumulacije je, zaključno sa 1.novembrom, iznosila 652,46 mnM, što energetski znači 139,56 GWh električne energije

Tatjana Knežević Perišić

HE Piva je, zaključno sa 31.10. proizvela 422,62 GWh električne energije, što je, u odnosu na plan za prvih deset mjeseci (578 GWh) ostvarenje od 73,12%, kaže Željko Avramović, rukovodilac Sektora za eksploraciju. Međutim, kada je godišnji plan u pitanju, po kojem je planirana proizvodnja od oko 750 GWh, HE Piva je ostvarila 56,35 odsto planirane proizvodnje. No, ostaju gotovo dva mjeseca do kraja godine, kada će se sumirati rezultati rada.

Avramović takođe kaže da kota akumulacije, u trenutku pisanja teksta, iznosi 652,46 mnM, što energetski znači 139,56 GWh električne energije.

- Prema godišnjem planu, do 31.10. planirana je akumulacija od 161 GWh (kota oko 657 mnM). U odnosu na plan, stanje akumulacije je na nivou od 86,68%.

Avramović ističe da je ovo godina sa rezultatima ispod prosječnih vrijednosti, ali takođe treba reći i da je u dosadašnjem radu bilo i dosta godina sa lošijim proizvodnim rezultatima, kao na primjer: 1990.g. - 426.237 GWh, 2002.g.- 408,43 GWh, a posebno 2017.g sa proizvodnjom od samo 360,45 GWh.

- Na primjer 2000.godine; kota je išla i do samo 610 mnM, što je u odnosu na trenutnu vrijednost, manja za 42,46 me-

Tokom novembra se očekuje raspisivanje tendera za kompletну zamjenu aktivnih djelova transformatora 2T1, koji je u kvaru od sredine godine, zbog oštećenja na jezgru transformatora, kao i sitnih oštećenja na namotajima. Remont i modernizacija generatora 1, pomjereni su za narednu godinu, jer je, u svjetlu energetske krize, rizik ostaviti HE Piva da radi bez dva aggregata.

tara. Analizirajući dotoke u akumulaciju u toku ove godine, možemo reći da su oni, u prvih deset mjeseci, izuzev januara i septembra kada su bili oko prosjeka i aprila kada je dotok bio nešto iznad prosjeka, u svim ostalim mjesecima su bili ispod prosjeka. Iako je trenutna hidrološka situacija sa dotocima loša, ukoliko bi došlo do poboljšanja hidrologije, što se i očekuje u, obično izdašnim, mjesecima pred nama, situacija bi se značajno promjenila pa bi i krajnji poslovni rezultati bili značajno bolji - zaključuje Avramović.

KVAR TRANSFORMATORA I ISKLJUČENJE AGREGATA SA MREŽE

Sredinom maja, u HE Piva je došlo do kvara i isključivanja transformatora 2T1, kaže Danilo Rutešić, rukovodilac Sektora za održavanje i radove:

- Na blok transformatoru se 16.maja desio problem, zbog kojeg je transformator morao biti isključen sa mreže, a samim tim i agregat, koji je, zbog speci-

ficnosti sistema, zavisan od njega, ističe Rutešić i objašnjava:

- Nakon analize ulja, koju je uradio Elektrotehnički institut „Nikola Tesla“, dobili smo izvještaj koji nam je ukazivao na problem, zbog koga je transformator morao biti stavljen van pogona. Nakon toga smo izvršili ispitivanja izolacionog

sistema transformatora, da bi saznali o kakvom problemu je riječ. Nakon svih ispitivanja, krenulo se u fazu pronalaska firme, koja bi izvršila detaljan remont transformatora. Potpisani je ugovor sa firmom „Comel“ iz Beograda i ona je, tokom narednih nekoliko mjeseci, izvršila demontažu i defektažu transformatora. Taj proces je trajao do 8.septembra.

- Tokom defektaže uočena su oštećenja na jezgru transformatora, kao i sitna oštećenja na namotajima istog. Tada smo dobili ponudu Comela o djelimičnom servisu transformatora ili o zamjeni svih njegovih aktivnih djelova. Na osnovu ove dvije ponude, došli smo do zaključka, da je isplativije raditi kompletну zamjenu njegovih aktivnih djelova jer njome dobijamo gotovo nov transformator, a istovremeno smanjujemo gubitke, ističe Rutešić. Dodaje kako su sada u fazi raspisivanja tendera za remont postojećeg kao i nabavku novog transformatora, sa pripadajućim kablovima.

- Nadam se da će, do sredine novembra, ova dva zahtjeva biti raspisana.

Rutešić takođe kaže da su, upravo zbog kvara ovog transformatora, remont i modernizacija generatora 1, morali biti pomjereni za narednu godinu, jer je, u svjetlu energetske krize, rizik ostaviti HE Piva da radi bez dva agregata. Ostali remontni radovi na pojedinim djelovima agragata su protekli bez većih problema i svi su izvedeni u roku - kaže on.

Što se zaštitne konstrukcije tiče, prva faza završena je kompletno, dok je druga faza radova na nekih 35%; nadamo se skromno završetku radova, jer o potrebi zaštitne konstrukcije ispred ulaza u elektranu, ne treba trošiti riječi, zaključuje Rutešić.

Nikola Daković, novi rukovodilac podružnice HE „Piva“

Inžinjer elektrotehnike Nikola Daković, izabran je, na sjednici Odbora direktora, za novog izvršnog rukovodioca HE „Piva“. Daković je rođen u Nikšiću 1975.godine, a Elektrotehnički fakultet je završio na Univerzitetu Crne Gore u Podgorici. Zaposlen je u EPCG od 2000.godine, gdje je obavljao niz zahtjevnih poslova: bio je vodeći inžinjer za energetske transformatore i visokonaponska postrojenja u HE Perućica, glavni inžinjer za elektro poslove HE „Perućica“, odgovorni inžinjer za elektro poslove pri Centru za pripremu i implementaciju rekonstrukcije i modernizacije elektrana, Službi za oblast hidroelektrana, glavni inžinjer za elektro poslove Direkcije za razvoj i investicije. Učestvovao je u pripremi i izradi tenderske dokumentacije za projekte EPCG, u fabričkim prijemnim ispitivanjima opreme, nadzoru nad demontažom, montažom, ispitivanjem i puštanjem u rad rekonstruisane i modernizovane opreme i postrojenja. Aktivni je učesnik projekata HE Piva – Rehabilitacija i modernizacija – II faza, HE Perućica – Rehabilitacija i modernizacija – II faza, Rekonstrukcija i modernizacija agregata A1 – A4, 40 MVA, Rekonstrukcija i modernizacija postrojenja 35 kV, Implementacija novog procesno informacionog sistema na agregatu A5 i postrojenju sopstvene potrošnje, Rekonstrukcija i modernizacija postrojenja sopstvene potrošnje... Oženjen je i otac dvoje djece.

Nikola Daković

DARKO KRIVOKAPIĆ, IZVRŠNI RUKOVODILAC DIREKCIJE ZA UPRAVLJANJE ENERGIJOM

Elektroprivreda ostvarila promet od 416 miliona eura

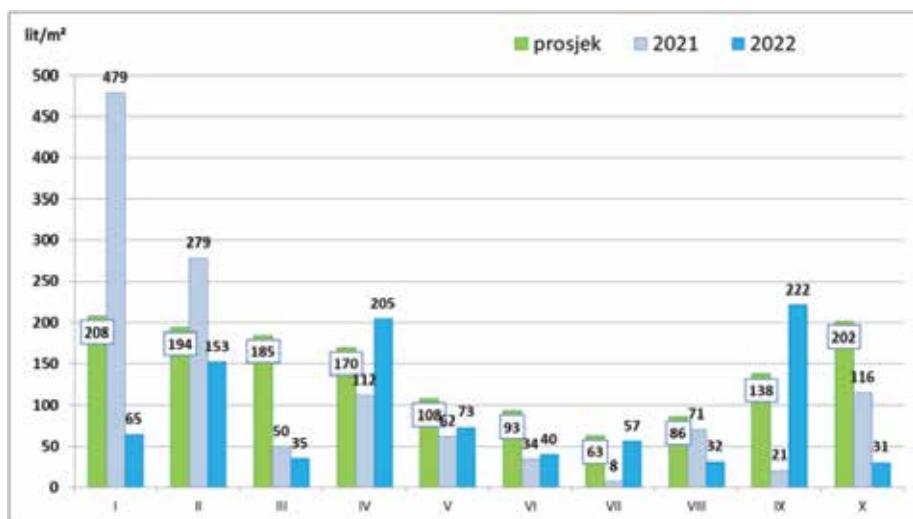
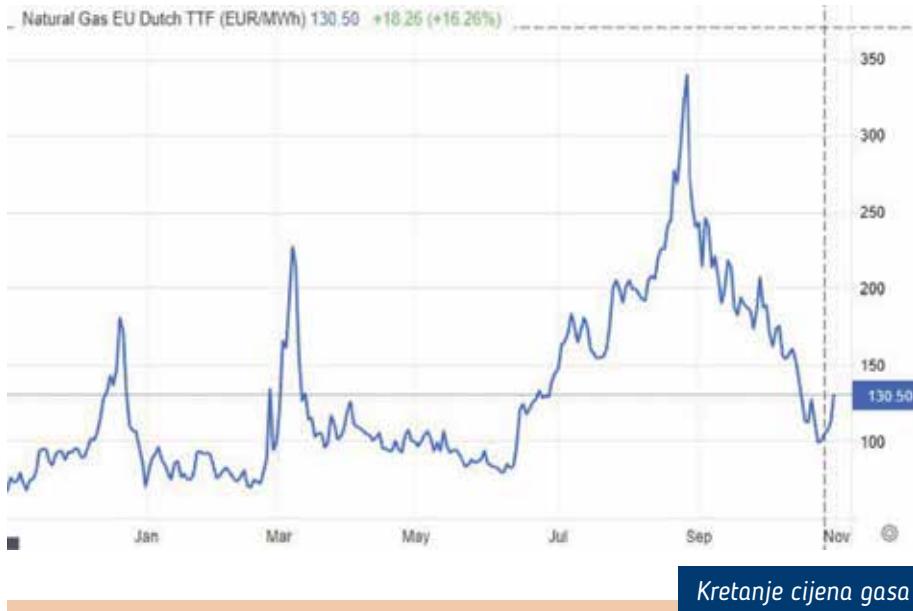
Lijepo vrijeme i visoke temperature, koje su nesvakidašnje za ovo doba godine, širom Evrope su uslovile minimum potrošnje električne energije i gasa (koji se prvenstveno troši za grijanje), pa su i cijene "pale" tokom oktobra. Prosječna cijena po kojoj se trgovala električna energija je bila 197 €/MWh, dok su se fjučersi za oktobar trgovali od 400 do 874 €/MWh, kaže Krivokapić, opisujući trenutnu situaciju na berzi. Ipak, tokom deset mjeseci, EPCG je, kroz trgovanje električnom energijom, u šta spada uvoz, izvoz i trgovanje unutar zemlje, ostvarila promet od oko 2,06 TWh električne energije ili u novcu 416 Mil eura!

Tatjana Knežević Perišić

Cijena struje je u oktobru nešto niža, zbog visokih i neuobičajenih temperatura za ovo doba godine. Takođe je pala i cijena gasa, zbog niskih potreba sa jedne strane, kao i dobre popunjenoosti rezervoara u Evropi, kaže Darko Krivokapić za naš list. Dodaje da više нико ne može biti pouzdan prognozer o tome šta nas čeka do kraja godine:

Ostvarene cijene tokom oktobra (tržište danas za sjutra)

Cijene su trenutno u padu, BNAD profil za novembar se kreće oko 295 €/MWh, dok se isti profil za decembar kreće oko 394 €/MWh; ovaj trend diktira trenutna energetska i meteorološka situacija u Evropi. Šta očekivati od perioda koji je pred nama, teško je sada reći, jer tek sa

prvim ozbiljnijim zahlađenjem, imaćemo pravu sliku i odnos potrebe i ponude kada je u pitanju i gas i električna energija.

Region Balkana ne može pratiti razvoj OIE kao što to Evropa radi, u cilju obezbjeđivanja dodatnih

kilovata. Malo koje elektroprivrede kod nas, imaju sredstava za ubrzanu izgradnju OIE. Šta se, ipak može uraditi?

Zemlje okruženja su krenule u valorizaciju potencijala vjetra i sunca, prvenstveno. Naravno neko prije, neko kasnije. Energetska kriza je pokazala sve probleme vezano za procese razvoja energetskog sektora i kašnjenje u ulaganje novih objekata. Kao najbrže rješenje nameće se izgradnja novih solarnih izvora, ali se mora ulagati i u druge vidove proizvodnje. Energetski miks mora biti diversifikovan, a to znači izgradnja novih izvora iz hidro potencijala, kao i iz vjetra.

Kakva je energetska situacija u Crnoj Gori?

Kada posmatramo našu energetsku situaciju, i pored svega što je za nama, možemo reći da je stabilna. Tokom oktobra izostale su očekivane padavine, pa je proizvodnja iz hidroelektrana bila ispod plana. Ono što nam je išlo na ruku jeste, neočekivano topao oktobar, koji je za posljedicu imao manju potrošnju, što je smanjilo i potencijalni uvoz električne energije.

Stanje sa akumulacijama je, u principu, lose još uvijek?

HE Perućica trenutno raspolaže sa 30.304 MWh električne energije, što je 35 % manje od plana - 16 % od pune akumulacije, dok je dotok na rijeci Zeti 0 m³/sec. HE Piva raspolaže sa 139.646 MWh električne energije, što je 13% ispod plana - 50 % od pune akumulacije. Trenutni dotok na rijeci Pivi je 11 m³/sec. Padavne iz septembra su samo za kratko popravile dotoke na našim rijekama, tako da i početkom novembra imamo situaciju sa kraja avgusta, kada su u pitanju naši vodotoci. Iako zvuči nevjerojatno, akumula-

PROIZVODNJA ELEKTRIČNE ENERGIJE - I - X 2022.

MWh	Jan	Feb	Mar	Apr	Maj	Jun	Jul	Avg	Sep	Okt	TOTAL	Real./plan
HE Perućica	plan	118.000	105.000	110.000	105.000	90.000	39.000	32.000	0	27.000	76.000	702.000
	ostv.	86.757	77.550	69.202	113.840	34.851	21.031	3.924	0	9.082	8.217	424.454
Iz dotoka	plan	60.000	62.000	110.000	105.000	90.000	18.000	5.000	0	6.000	39.000	495.000
	ostv.	72.394	45.571	10.329	108.798	25.473	4.093	583	0	720	6.732	274.694
Iz akumulacija	plan	58.000	43.000	0	0	0	21.000	27.000	0	21.000	37.000	207.000
	ostv.	14.363	31.979	58.873	5.042	9.378	16.938	3.341	0	8.362	1.485	149.760
HE Piva	plan	87.000	62.000	77.000	70.000	55.000	30.000	60.000	72.000	32.000	33.000	578.000
	ostv.	69.558	56.151	72.411	5.844	48.741	58.959	51.677	42.182	15.337	1.760	422.620
HE EPCG ukupno	plan	205.000	167.000	187.000	175.000	145.000	69.000	92.000	72.000	59.000	109.000	1.280.000
	ostv.	156.315	133.700	141.614	119.683	83.592	79.989	55.602	42.182	24.420	9.977	847.074
TE Pljevlja	plan	137.000	128.000	137.000	0	0	133.000	137.000	137.000	133.000	105.000	1.047.000
	ostv.	153.765	120.785	153.643	107.089	0	34.388	136.697	152.864	113.410	155.960	1.128.600
UKUPNO	plan	342.000	295.000	324.000	175.000	145.000	202.000	229.000	209.000	192.000	214.000	2.327.000
	ostv.	310.080	254.485	295.256	226.773	83.592	114.377	192.299	195.046	137.829	165.937	1.975.674

Plan i ostvarena proizvodnja za period I - X 2022.

cije HE Perućica još nijesu na rekordnom minimumu za ovaj period.

Padavina je, zaista, bilo jako malo. Kakvi su podaci?

Ostvarene padavine tokom oktobra su svega 15% od prosječne količine padavina – palo je svega 31 lit/m², od prosječnih 202 lit/m². Tokom proteklih 10 mjeseci ukupno je palo 913 lit/m², što je 46 % od prosjeka. Slikovito prikazano, da bi 2022. godina bila prosječna u smislu količine padavina, na teritoriji Opštine Nikšić, tokom posljednja dva mjeseca, potrebno je da se ostvare padavine od 107 cm vodenog stuba.

U oktobru nas je “izvukla” TE Prijevlja, zar ne?

Tako je. Tokom mjeseca oktobra naše elektrane su proizvele 165.937 MWh, od čega je TE Pljevlja 155.960 MWh (94%), HE Perućica 8.217 MWh (5%) i HE Piva 1.760 MWh (1%). U tabeli koja slijedi dat je prikaz proizvodnje za period od proteklih deset mjeseci 2022. godine.

Neka prognoza do kraja godine?

Cijene na tržištu električne energije, tokom 2022. godine su veoma varirale – od skoka, tokom trećeg kvartala, pa do propadanja tokom mjeseca oktobra, koji je za posljedicu imao da “povuče” za sobom i fjučerse do kraja godine. Teško je predvidjeti scenario koji nas očekuje tokom zime 2022/2023. i uopšte tokom 2023. godine, jer će geopolitička situacija kre-

irati i naše okruženje. Na dijagramu koji slijedi dat je pregled ostvarenih mjesecnih cijena tokom 2022., kao i predviđanja do kraja 2023. godine na Mađarskoj berzi električne energije.

Kakvi su podaci o poslovanju EPCG u proteklih deset mjeseci?

Tokom perioda I – X 2022. godine, EPCG je uvezla 685 GWh električne energije, ukupne vrijednosti oko 203 Mil €, dok je za isti period izvezeno 530 GWh ukupne vrijednosti oko 118 Mil €. Kako je to i planirano Bilansom, a i prirodnim hidrološkim ciklusom, kada su i dotoci na našim rijekama i najveći – HE Perućica je u periodu januar – april proizvela 347 GWh, dok je ostvaren izvoz 404 GWh. Tokom perioda maj – oktobar uvezeno je 515 GWh, prvenstveno zbog manje hidro proizvodnje i suše tokom proljećnih mjeseci.

Odnos količina uvezene i izvezene električne energije tokom I-X 2022.

Cijene koje su aktuelne na tržištu, su pomjerile sve moguće vrijednosti trgovine električne energije, kada je u pitanju EPCG, tako da je tokom 2022. godine kroz trgovanje električnom energijom, u šta spada uvoz, izvoz i trgovanje unutar zemlje, ostvaren promet od oko 2,06 TWh električne energije ili u novcu 416 miliona eura.

Tatjana Knežević Perišić

- Poslovica OJ Cetinje, poslije dužeg vremena, izgleda odlično i sigurno će doprinijeti da naših 11 hiljada korisnika, ima lakši pristup uslugama, ocjena je rukovodioca RC Podgorica Dejana Raspopovića, koji je, sa koordinatoricom Gordonom Božović, prisustvovaao skromnoj ceremoniji otvaranja adaptirane poslovnice u istorijskom kutku Cetinja, u Ulici Baja Pivljanina 138.

I šef OJ Cetinje, Ranko Vujović kaže da su radovi izvanredno izvedeni te da su stvoreni veoma dobri uslovi za rad u naредnom periodu, kako zaposlenih tako i

Sa šaltera za naplatu

OTVORENA ADAPTIRANA POSLOVNICA OJ CETINJE**Unaprijedjen kvalitet usluge**

Cetinjani su, od 2012. prvi u državi po naplati, sa procentom od 110-112% naplate, ali prosjek nam "kvari" višegodišnji problem sa cetinjskim vodovodom i dugom koji je dostigao 10 miliona eura, kaže šef OJ Ranko Vujović. Dodaje kako će adaptacija poslovnice poboljšati ne samo uslugu, već i uslove rada zaposlenih

samih potrošača. Zanimljivo je, kaže Vujović, da od oko 11 hiljada potrošača, njih bar 3500 mjesечно dolazi u poslovnicu, što zbog plaćanja, komunikacije, reklamacije i sličnog.

- Sada ćemo biti u prilici da u ovom, poznatom ali renoviranom prostoru unaprijedimo kvalitet usluge, a i same uslove rada, kaže Vujović. Sa ponosom ističe kako je naplata električne energije u domaćinstvima izvanredna.

- Cetinjani su, od 2012. prvi u državi po naplati, sa procentom od 110-112% naplate, ali prosjek nam "kvari" višegodišnji problem sa cetinjskim vodovodom i dugom koji je dostigao 10 miliona eura. Vujović ističe da imaju 5800 redovnih platiša, 13% su članovi "zlatnog tima", dok je ukupno potpisano oko 5000 sporazuma o plaćanju duga na rate.

Operatorka za odnose sa kupcima Lidija Leković dodaje kako su potrošači veoma zadovoljni akcijom "Podijelimo teret", smatrajući da donosi dobre rezultate, ne samo njima, već i kompaniji, te da s njom treba nastaviti, posebno u vremenu u kojem živimo.

- Cetinjani su korektni potrošači, a na šalteru im je sve predviđeno, kaže Lidija za naš list. A smirenost i strpljenje, dobitna je kombinacija za obavljanje ovog posla, kao i svih sličnih, gdje komunicira-

te sa građanima, ističe.

Otvaranjem adaptirane poslovnice OJ Cetinje, FC Snabdijevanje nastavlja sa razvojnim programima, a prema riječima Ivana Đurišića, referenta za logistiku iz Korisničkog centra, do kraja godine nas očekuje još novina:

- FC Snabdijevanje je u 2022. godini, otvorilo novu poslovnicu u Tuzima, novu poslovnicu u Petrovcu, kompletno

je adaptirana poslovica OJ Snabdijevanje Cetinje, kupljeni su novi objekti za potrebe OJ Snabdijevanje Žabljak, te OJ Snabdijevanje Pljevlja, gdje su u toku završni radovi i gdje se otvaranje poslovnice očekuje uskoro. Kako smo na Žabljaku i u Pljevljima plaćali zakup, ova investicija kupovine poslovnog prostora, će se više-strukuo isplatiti, povećavajući vrijednost imovine naše kompanije, smatra Đurišić.

Zaposleni u OJ Cetinje

**ALEKSANDAR POPOVIĆ, RUKOVODILAC
REGIONALNOG CENTRA BAR**

Prihodi tokom ljeta značajno veći

Povećanje poslovne aktivnosti u ljetnjim mjesecima, tj. u toku trajanja turističke sezone dovodi do rasta prihoda i veće naplate utrošene električne energije

Dragana B. Mijušković

URegionalnom centru Bar, koordinišu se poslovi i kontrolišu procesi rada u organizacionom jedinicama snabdijevanja: Ulcinj, Bar, Budva, Kotor, Tivat i Herceg Novi. Prema riječima Aleksandra Popovića, rukovodioca regionalnog centra, šalteri za naplatu utrošene električne energije i rad sa strankama, pozicionirani su u svakoj opštini na lokaciji organizacione jedinice, a u OJ Bar i OJ Budva organizovan je i rad šaltera za naplatu i u Sutomoru (OJ Bar) i Petrovcu (OJ Budva).

- Pored poslova naplate potraživanja, u Regionalnom centru i organizacionim jedinicama obavljaju se poslovi po zahtjevima, reklamacijama i prigovorima kupaca, kao i ostali poslovi definisanih Licencem za snabdijevanje električnom energijom i Zakonom o energetici - objašnjava Popović.

Na naše pitanje kada su najbolje naplate u ovom regionalnom centru, Popović ističe da je najbolja naplata potraživanja u toku trajanja turističke sezone, kada je poslovanje privrednih subjekata, turističkih i ugostiteljskih objekata poboljšano.

- Tokom sezone otvoreni su hoteli, vinkendice, apartmani i objekti privremenog karaktera. Povećanje poslovne aktivnosti dovodi do rasta prihoda i većoj naplati utrošene električne energije - naglašava rukovodilac regionalnog centra Bar i dodaje:

„U toku ljetnih mjeseci, kako je i logično prihodi su značajno veći. Nerezidenti od kojih u najvećoj mjeri vikendaši koji prethodnih par godine nisu imali uslove

da obiju svoje objekte, u skladu sa razvojem situacije oko pandemije COVID-19, ove godine su došli na odmor i naravno posjetili naše lokalne jedinice Snabdijevanja radi izmirivanja tekućih i zaostalih obaveza“.

Međutim, u zimskim mjesecima, kada je značajno manji broj turista i nerezidента, manji je i broj kupaca koji dolaze u organizacione jedinice.

Podsjetimo, prije par mjeseci opet je otvorena podružnica u Petrovcu, koja je bila zatvorena 2015. godine. U Petrovcu je registrovano ukupno 4.522 potrošača, što predstavlja 13% ukupnog broja potrošača u OJ Budva.

Popović naglašava da je otvaranje te poslovnice, prevashodno pokazalo odgovornost EPCG AD Nikšić prema lokalnoj zajednici.

- To znači da je kupcima električne energije sa teritorije MZ Petrovac omogućeno da bez dodatnih troškova putovanja u Budvu iz-

Aleksandar Popović

Naziv grada	Domaćinstva RC Bar	Virmanci (Ostala potrošnja) RC Bar	Ukupana broj potrošača do 30.09.2022
ULCINJ	14575	1786	16361
BAR	36422	3625	40047
BUDVA	35011	4848	39859
KOTOR	19039	2025	21064
TIVAT	12665	1330	13995
HERCEG NOVI	29243	2800	32043
Ukupno	146955	16414	163369

Broj potrošača po opštinama u Regionalnom centru Bar

	BROJ PRIJAVA
BAR	1434
BUDVA	664
KOTOR	1102
TIVAT	840
ULCINJ	975
HERCEG NOVI	1830
UKUPNO	6845

Ukupan broj prijavljenih kupaca za solarne panele na nivou regionalnog centra Bar

miruju svoje obaveze za utrošenu električnu energiju kao i da mogu lako doći do svih informacija koje su im potrebne a vezano za plaćanje. To je svakako uticalo i u određenoj mjeri da se poveća procenat naplate fakture za utrošenu električnu energiju u mjeri u kojoj je to bilo moguće. Svakako treba napomenuti da je OJS Budva jedna od lokalnih jedinica snabdijevanja sa konstantnim povećanjem broja potrošača kao i da je evidentno povećanje vrijednosti ukupne fakture za isporučenu električnu energiju - objašnjava Popović.

Kada govorimo o ugradnji solarnih panela na teritoriji čitave Crne Gore, broj prijava iznosi 13471, a 50,81% tih prijava, o d n o s n o u k u p n o 6845 su sa područja Regionalnog centra Bar, i s t i c e Popović.

KRAJEM SEPTEMBRA SPROVEDENA ANKETA
O STEPENU ZADOVOLJSTVA ZAPOSLENIH RADOM U EPCG

Uslovi dobri, radno okruženje inspirativno

U anketi, koja je sprovedena od 22. do 27. septembra ove godine, učestvovalo je 137 zaposlenih, 12,58 odsto ukupnog broja zaposlenih u tom trenutku, od kojih su njih 17 zaposleni na rukovodećim radnim mjestima. Sveukupno ocjena zadovoljstva radom u EPCG - 4,56

Mitar Vučković

Ako je suditi po rezultatima anketi, zaposleni su zadovoljni statusom u Elektroprivredi Crne Gore, rado dolaze na posao i najveći broj njih poistovjećuje se sa svojom službom i kompanijom. Odobravaju strateške ciljeve i vjeruju u vrijednosti, misiju i viziju. Većina ih smatra da su dobro nagrađeni za svoj rad, atmosfera je inspirativna, a većina bi EPCG, kao poslodavača, rado preporučila svojim prijateljima i najbližim srodnicima. Sveukupno, ocjena

zadovoljstva radom u EPCG je 4,56.

Anketiranje je, od 22. do 27. septembra ove godine, sprovedla Direkcija za ljudske resurse, uz podršku Sektora za korporativne komunikacije i Sekretarijata za ICT, sa ciljem da se utvrdi nivo zadovoljstva radom u Kompaniji te zaposleni podstaknu na što veće učešće u poboljšanju sistema integrisanog upravljanja u EPCG.

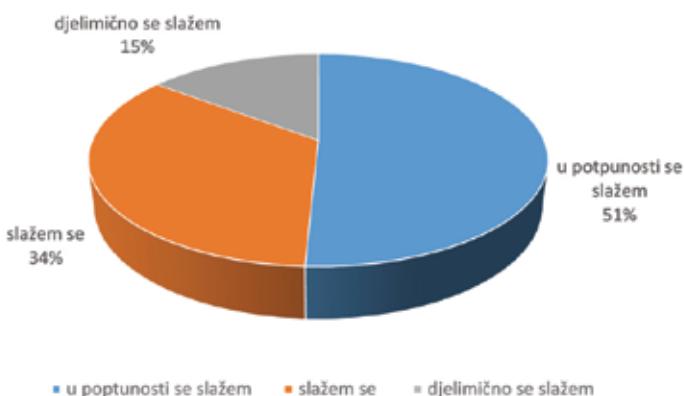
Učešće u anketi je bilo dobrovoljno i anonimno. Odazvalo se 137 zaposlenih, 12,58 odsto od ukupnog broja zaposlenih u tom trenutku, što upućuje na to da se radi o reprezentativnom uzorku

koji daje prilično jasnu sliku zadovoljstva zaposlenih stanjem u kompaniji i svojim statusom. Od ukupnog broja ispitanika, upitnik je popunilo i 17 rukovodilaca.

Izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse Predrag Krivokapić zadovoljan je odzivom i posebno rezultatima.

- Imajući u vidu da se ovakva vrsta anketiranja zaposlenih prvi put sprovodi u EPCG AD Nikšić, možemo biti zadovoljni odzivom zaposlenih, kao i ocjenama, kako ukupnog zadovoljstva, tako i ocjenama na pojedinačna pitanja, konstatuje Krivokapić.

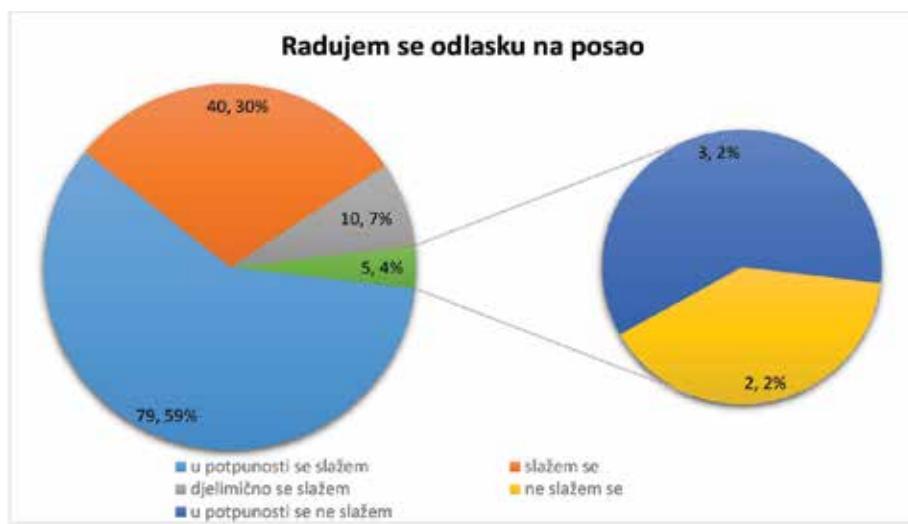
Strateški ciljevi kompanije jasno su definisani i osiguravaju dobre rezultate

Brizi o zaposlenima se pridaje mnogo važnosti (novčane pomoći, rješavanje stambenih potreba...)

Radujem se odlasku na posao

Podsetimo, pitanja u upitniku bila su klasifikovana u četiri kategorije: upravljanje kompanijom, organizaciona (korporativna) kultura, komunikacija i uslovi rada.

U okviru prve kategorije „Upravljanje kompanijom“ ukupna prosječna ocjena zadovoljstva je 4,10.

Na pitanje: Da li su strateški ciljevi

kompanije jasno definisani i osiguravaju dobre rezultate, od ukupno 137 anketiranih, 51% je odgovorilo da se u potpunosti slaže, 34 % da se slaže, 5% da se djelimično slaže, čime se na skali od 1 do 5 došlo do srednje ocjene od 4,26.

Na pitanje iz iste kategorije: Menadžment uvažava predloge zaposlenih

(iskazane lično, preko predstavnika zaposlenih ili sindikata) srednja ocjena je malo niža, 3,95 (51 anketirani u potpunosti se slaže, 45 se slaže, 22 djelimično, 10 se ne slaže, a petoro se u potpunosti ne slaže, bila su i četiri upita nepotpunjena).

U kategoriji, Organizaciona (korporativna) kultura ukupna prosječna ocjena iznosi 4,25. Najmanjom srednjom ocjenom, u ovoj kategoriji, ocijenjeno je pitanje: Zaštiti životne sredine se pridaje veliki značaj, 3,93, a najvećom - 4,58, pitanje: Poistovjećujem se sa svojom službom i sa kompanijom.

Na pitanje: Brizi o zaposlenima se pridaje mnogo važnosti (novčane pomoći, rješavanje stambenih potreba...) ukupno gledano, srednja ocjena je 4,18. Najmanjom ocjenom, u ovoj kategoriji, vrednovana je izjava: Ne borim se da dobijem važne informacije koje su relevantne za moj rad - 3,51, a najvećom, 4,66, izjava: Ne osjećam neprijatnost kada komuniciram sa kolegama i nadređenima na sastancima, u okviru projekata ili prilikom rješavanja problema.

U četvrtoj kategoriji Samoprocjena ukupna ocjena kategorije je 4,40 i kreće se u rasponu od 4,08 do 4,60, dok je u kategoriji Uslovi rada, ukupna ocjena kategorije 4,46 (raspon od 4,28-4,93).

Sa izjavom iz kategorije Samoprocjena: Radujem se odlasku na posao, 59 % ispitanika u potpunosti se slaže, 40 zaposlenih ili 30%, je odgovorilo da se slaže, 7% da se djelimično slaže. Srednja ocjena 4,42.

Uslovima rada u potpunosti je zadovoljno 77 ispitanika, 41 zaposleni je zadovoljan, 13 djelimično, dok je troje djelimično nezadovoljno. Srednja ocjena za ovaj dio iznosi 4,43.

Od ukupno 137 anketiranih, čak, 126 ispitanika u potpunosti je ili djelimično zadovoljno radnim okruženjem. Smatraju da im okruženje pomaže da održavaju balans između svog privatnog i profesionalnog života.

Ogromna većina ispitanika preporučili bi prijateljima da se zaposle u EPCG, dok 97 zaposlenih, od ukupno 137, sebe definitivno vidi i u sljedeće dvije godine kao

zaposlenog u EPCG.

Izdvojili smo i nekoliko pristiglih komentara, sugestija i pitanja.

Zaposleni se, između ostalog, pitaju i zašto se za dodjelu stambenih kredita uzima u obzir bodovanje školske spreme umjesto samo radnog staža kao što se to ranije radilo, uz opasku da su na taj način, uglavnom, diskriminirani radnici sa srednjom stručnom spremom, jer prešakači nas na rang listi visokoškolac koji ima 10 i više godina radnog staža, a kada konačno dođemo na red za stambeni kredit, obično pred penziju, djesa su nam već izašla iz kućne zajednice.

Sugeriše se da bi, zarad povećanja zadovoljstva radnika i njihovog efektnijeg i efikasnijeg učinka, trebalo više osluškivati potrebe zaposlenih, razvijati timski duh i konstantno raditi na unapređivanju komunikacije među zaposlenima te između zaposlenih i menadžera.

Skreće se pažnja i na to da bi trebalo podići nivo komunikacije sa kolegama iz CEDIS-a i EPCG Solar gradnje, kako bi se pravovremeno dolazilo do tačnih i preciznih informacija.

Sugestija anketiranih odnosila se i na to da donošenje odluka mora biti u skladu sa interesima kompanije, a ne u skladu sa interesima pojedinca ili manjih grupa.

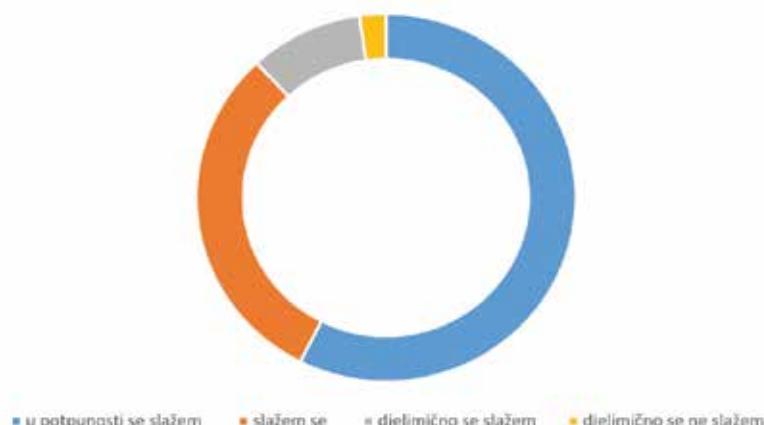
Znatan broj anketiranih EPCG vidi kao kvalitetnu i modernu kompaniju i konstataže da je primjetno da kompanija počinje da vrednuje mišljenje zaposlenih i nastoji da ide u smjeru koji prati savremene trendove u poslovanju.

Potrebno je više voditi računa o ljudskim resursima, cijeniti rad i zalaganje, raditi konstantno na njihovom unapređenju i njihovom znanju. To je važan

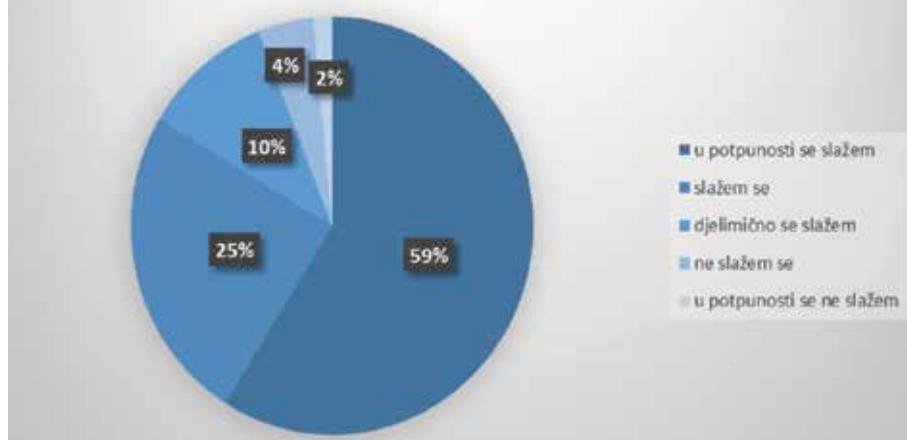
resurs kojeg nadredni često niješni, glasila je jedna od opaski.

Preporuka menadžmentu odnosila se i na to da bi trebalo da se više cjeni rad i stručnost mlađih kadrova, uz konstataciju da oni uopšte ne mogu da dodju do izražaja u ovom radnom okruženju ili su demotivisani za rad kroz višegodišnje za-

Zadovoljan sam uslovima rada

Radno okruženje mi pomaže da održavam balans između svog privatnog i profesionalnog života

nemarivanje njihovih potreba.

Redovna zarada i sigurnost posla u poslovnom svijetu su odavno prevazidjeni kao glavni motivacioni faktori zadovoljstva zaposlenih, EPCG bi trebalo da više obrati pažnju i na ostale potrebe zaposlenih koji žele da se unapređuju, a samim tim više doprinose sopstvenom i razvoju kompanije, još je jedna od poruka za-stupljena u anketi.

Izvršni rukovodilac Direkcije za ljudske resurse Predrag Krivokapić navodi da je u konkretnom veoma važno mišljenje zaposlenih koji bi trebalo da se aktivnije uključe i doprinose integrisanom sistemu

upravljanja u EPCG.

Smatra da to što su se ispitnici, u dobroj mjeri, afirmativno izrazili o poslovnim procesima u EPCG, nikako ne znači da nema mjesta za poboljšanja.

Stoga, smatramo potrebnim da rezultati ankete, sa posebnim osvrtom na postavljena pitanja, sugestije, primjedbe i komentare, treba da budu predmet radnih sastanaka sa izvršnim rukovodiocima OC/FC, kao i unutar samih organizacionih cjelina Kompanije.

Potrudićemo se, svakako, da odgovore na sva pitanja zaposlenih koji su učestvovali u anketi, na odgovarajući način, prezentujemo i u našem korporativnom listu, kao i na internom web portalu, kazao je Krivokapić.

Anketiranje zaposlenih ubuduće će se češće sprovoditi, jer je to, po opštoj ocjeni, potreba, a ne samo obaveza koja proizilazi iz procedure LJR.PR02 Interna komunikacija, konsultovanje i učestvovanje zaposlenih u EPCG AD Nikšić i preporuka eksternog provjerivača, SGS-a.

MI.SMO@EPCG.COM

Pitajte, komentarišite, predlažite, sugerišite, uključite se u donošenje odluka, utičite na definisanje i realizaciju strateških ciljeva i razvoj Kompanije. Vaše mišljenje jako je važno. Adrese: mi.smo@epcg.com, interni web portal ili u pisanoj formi preko pisarnice.

| Nagradna igra za domaćinstva

Pravo učešća u nagradnoj igri imaju svi kupci iz kategorije DOMAĆINSTVA, koji na dan 30.11.2022. godine budu imali stanje na računu 0 eura kao i svi kupci iz kategorije DOMAĆINSTVA, koji na dan 30.11.2022. godine budu imali stanje 0 eura, a imaju aktiviran i servis "Elektronski račun".

Nagradni fond od 200 umanjenja od 50 eura na računima za električnu energiju, namijenjen je za bazu u kojoj će se naći svi kupci iz kategorije DOMAĆINSTVA, koji na dan 30.11.2022. godine budu imali stanje 0 eura, dok će se 100 umanjenja od 100 eura izvlačiti iz baze u kojoj se nalaze kupci iz kategorije DOMAĆINSTVA, koji na dan 30.11.2022. godine budu imali stanje 0 eura i aktiviran servis "Elektronski račun".

Javno izvlačenje dobitnika biće organizovano u prostorijama EPCG u Nikšiću, 15. decembra u 11.00h. Sistem izvlačenja dobitnika organizovan je metodom slučajnog izbora pretplatnog broja korisnika elektronskim putem.

NAGRADNA IGRA „RAČUN PLATI I NAGRADU UHVATI - DOBRA ENERGIJA“

OD 1. DO 30. NOVEMBRA

200 UMANJENJA OD 50 EURA

100 UMANJENJA OD 100 EURA /ZA KORISNIKE SERVISA ELEKTRONSKI RAČUN/

DETALJNE INFORMACIJE: CALL CENTAR 19100; WWW.EPCG.COM; [ELEKTROPRIVREDACG](#)

Sve informacije o nagradnoj igri mogu se dobiti besplatnim pozivom na broj 19100, na web sajtu www.epcg.com gdje

su istaknuta i Pravila nagradne igre, kao i na profilima EPCG na društvenim medijima.

| Do 31. oktobra ugrađeno 4,371 kW snage solarnih panela

Prva montaža fotonaponskih sistema (FNS) projekta SOLARI 3000+ i 500+ izvršena je 23. juna 2022. godine. Zaključno sa 31. oktobrom broj instalisanih FNS za fizička lica je 443, ukupne snage 2806 kW. Broj instalisanih FNS za pravna lica je 50, ukupne snage 1565 kW, što ukupno čini 4.371 kW.

Iz Solar gradnje ističu da ekipa inženjera kada se nalazi na terenu, konstatiše

postojeće stanje krovne konstrukcije sa naznakom da li je lim, crijepl ili druga vrsta krovnog pokrivača. Za 1 kW ugradnje panela potrebno je oko 5m² krovne površine, a najpovoljnija orijentacija je istok-jug-zapad, odnosno azimutini uglovi od 90 do 270 stepeni.

Projektom je planirano priključenje na objektima koji imaju trofazni priključak, a inženjeri mjeru i naponske prilike

na objektu, koje moraju biti u propisanim granicama, kako bi se invertor (pretvarač jednosmjernog napona u naizmjenični) sinhronizovao sa mrežom.

Solar gradnja je formirala 12 inženjerskih ekipa za obilazak objekata, koje čine građevinski i elektro inženjeri, sa zadatkom sagledavanja tehničkih uslova za ugradnju fotonaponskih sistema i prezentovanje ponude. Svakodnevno je na terenu oko 250 montera. U prosjeku se odradi po 30 montaža po cijeloj Crnoj Gori, od toga 20 fizičkih i po 10 pravnih lica.

Iz Solar gradnje, objašnjavaju da prilikom obilaska terena, inženjerska ekipa vrši i mjeruje otpora rasprostiranja uzemljivača, čija vrijednost ne smije biti preko propisima dozvoljene. Ukoliko vrijednost otpora uzemljivača ne zadovoljava propisanu vrijednost potencijalnom korisniku se prezentuje na koji način se uzemljenje može poboljšati. Jedan od tih načina je da radove na doradi uzemljenja izvede Solar gradnja.

U EPCG Solar gradnja optimistični su u vezi sa budućim projektima, te naglašavaju da će od kraja 2022. godine biti javni poziv za nove projekte Solari 5000+.

Đukanović ugostio ambasadora Norveške

Predsjednik Odbora direktora EPCG Milutin Đukanović ugostio je ambasadora Kraljevine Norveške NJ. E. gospodina Jorn Eugen Gjelstada.

Predsjednik Odbora direktora, sa članovima menadžmenta, poželio je dobrodošlicu ambasadoru Gjelstadu i istakao da snažan investicioni potencijal privrede Norveške i velike mogućnosti za ulaganja u energetski sektor Crne Gore predstavljaju dobru osnovu za uspostavljanje saradnje i realizaciju budućih projekata.

Đukanović je predstavio ambasadoru i njegovom saradniku snažan investicioni ciklus pokrenut od strane EPCG sa posebnim osvrtom na projekte iz oblasti solarne energije projekat „Solari 3000+ i 500+“ snage 30 MW i pokretanje projekta „Solari 5000+“ snage 70 MW i istakao da su brojne mogućnosti za ulaganje i uspostavljanje saradnje sa Kraljevinom Norveškom. Predsjednik je dalje govorio o brojnim značajnim projektima koji su pokrenuti ističući izgradnju vjetroparka „Gvozd“ snage 54 MW, izgradnju 8. agregata HE „Perućica“, izgradnju HE „Kruševa“, regulaciju voda Nikšićkog Polja i brojne druge.

NJ.E. gospodin Gjelstad uputio je predsjedniku Odbora direktora naše kompanije Milutinu Đukanoviću poziv za učešće na regionalnoj konferenciji u organizaciji Norveške ambasade, koja će se održati u Beogradu u novembru tekuće godine i naglasio da su među učesnicima konferencije investitora zapadnog Balkana i renomirane norveške kompanije zainteresovane za ulaganje u Crnu Goru i region.

Sagovornici su se saglasili da je neophodno intenzivirati saradnju na polju investiranja u energetski sektor, te da je predstojeća konferencija posvećena energetici idealna prilika za predstavljanje projekata Elektroprivrede Crne Gore.

Solarni paneli na vrtićima i školama dobro rješenje

Ministarstvo prosvjete zainteresovano je za projekat postavljanja solarnih panela na obrazovanim ustanovama, odnosno za projekat EPCG Solari 3000+. Tim povodom ministar prosvjete Miomir Vojinović razgovarao je sa predstavnicima Elektroprivrede Crne Gore koji su predstavili svoj projekat za predškolske ustanove i srednje škole.

Finansijski direktor EPCG Miro Vračar je istakao da je u pitanju veoma značajan projekat, a posebno, jer su u pitanju javne ustanove raspoređene na cijelom prostoru Crne Gore.

Kako navode u saopštenju Ministarstva, izgradnjom solarnih panela, prema riječima Vračara, oslobođa se određena količina električne energije u našem energetskom bilansu koja će sutra biti raspoloživa eventualno i za izvoz, a poremećaji i kriza na globalnom nivou ukazuje da je svaki kilovat-sat električne energije novoproizveden, značajan za naš sistem i državu Crnu Goru.

- Ministarstvo prosvjete je zainteresovano za ovaj predlog Elektroprivrede Crne Gore i u najskorije vrijeme će razmotriti ponudu EPCG, uzimajući u obzir činjenicu da je riječ o uštedi električne energije u budućem periodu - navode u saopštenju.

I RUP u plusu 4,6 miliona

Rudnik uglja Pljevlja ostvario je za prvi devet mjeseci ove godine dobit od 4,63 miliona eura, pokazuje finansijski rezultati te kompanije, objavljeni na Montenegro berzi.

To je za 1,04 miliona eura bolji rezultat nego prethodne godine, ali i za 2,2 miliona eura manji profit nego 2019. godine u istom posmatranom periodu.

Sa tim profitom kompanija na kraju septembra ima neraspoređenu dobit od preko 20 miliona eura.

Prihodi RUP-a su za ovu godinu iznosili 36,74 miliona eura i veći su za skoro devet miliona nego lani. Oni su veći i za petinu u odnosu na 2019. godinu, ali je došlo i do značajnog porasta rashoda.

Iz menadžmenta kompanije navode da je i pored manje isporučene količine uglja

Termoelektrani (TE) u Pljevljima povećana prodaja na tržištu široke potrošnje uticala da su ostvareni ukupni prihodi 18,3 odsto veći od plana, dok su troškovi 4,9 odsto veći od projektovanih.

Oni objašnjavaju da je u trećem kvartalu (jul - septembar) ove godine na poslovni ambijent RUP-a uticala situacija sa globalnog nivoa i to na otežanu nabavku energenata i materijala i na kvalitet rezervnih djelova rudarske mehanizacije koji nije bio na zadovoljavajućem nivou, a samim tim i na raspoloživost iste.

Poručuju da u prilog tome ide i činjenica da je duži vremenski period bio onemogućen (zbog bezbjednosti) pristup portalu javnih nabavki, što se sve zajedno odrazilo na otežano odvijanje proizvodnog procesa.

Naglašavaju, da se u drugom kvartalu

(april - jun), zbog prolongiranog remonta TE isporuka uglja za njene potrebe nije odvijala planiranim dinamikom, što je uticalo na rezultat.

- Ipak, izuzetnim naporom i dobro osmišljenom poslovnom politikom može se sa pravom konstatovati da su za prva tri kvartala 2022. godine postignuti zadovoljavajući proizvodni rezultati i na uglju i otkrivci. To treba posebno istaći sa stanovišta isporuke uglja za široku potrošnju, jer je trend rasta iz 2020., 2021. godine, i dva kvartala 2022. godine, nastavljen i u trećem kvartalu tekuće godine, što će biti cilj i u narednom periodu - poručuju iz menadžmenta. Prema podacima RUP-a za devet mjeseci proizvedeno je ukupno 1.179.629 tona uglja, što je za 4,4 odsto više od planiranog i za 17,8 odsto više u odnosu na isti period prethodne godine.

Detalj iz rudnika uglja

Luxair ponovo leti ka Podgorici za novogodišnje praznike

Avioni luksemburške nacionalne avio kompanije Luxair ponovo otvaraju linije ka Crnoj Gori, počev od 15. decembra.

- Saobraćaj će dva puta sedmično - četvrtkom i nedeljom. Ovakav red letenja počinje 15. decembra i trajeće 12. januara 2023. godine - saopštila je predsjednica Kulturno-informativnog centra Crne Gore u Luksemburgu, Fetija Kalač.

Kako je istakla, ovi letovi omogućiće crnogorskoj dijaspori, ali i strancima da borave u Crnoj Gori i provedu božićne i novogodiš-

nje praznike u krugu porodice i prijatelja.

- Letovi su planirani i za period od 9. februara do 2. marta, a nastavljaju se za ljetnju sezonu od 1. jula do 23. septembra 2023. godine - navela je Kalač i precizirala da će letovi tada biti srijedom i subotom.

Kako je dodala, linija za Tivat otvara se 6. maja i trajeće do 30. septembra 2023, sa letovima utorkom i subotom.

Karte su u prodaji i mogu se kupiti putem zvaničnog sajta Luxair.lu.

Nakon EPCG, država kupila i akcije CGES-a

Blok transakcijom na Montenegro-berti država je danas kupila oko 0,376 odsto sopstvenih akcija Crnogorskog elektroprenosnog sistema (CGES).

Prema izještaju s crnogorskog tržišta kapitala, 550.047 akcija ovog preduzeća u kome je država i do sada bila većinski vlasnik sa 55 odsto, kupljeno je za 485.141,45 eura. Preciznije, transakcija je realizovana po cijeni od 88,2 centa za akciju.

Podsjećamo, Vlada je nedavno usvojila Informaciju o otuđenju sopstvenih akcija, kao i kupovini akcija od većinskog vlasnika CGES-a. Istovremeno je odobrila da se za kupovinu naznačenih akcija izdvoji oko pola miliona eura iz tekuće budžetske rezerve.

Vlada je prije samo dvije sedmice kupila 3.340.757 akcija po 4,49 eura, pa je njihova ukupna cijena bila 14.999.998,93 eura.

Ostvaren najniži nivo gubitaka ikad izmјeren

U septembru tekuće 2022. godine ostvareno je umanjenje gubitaka i ostvaren najniži nivo ikad izmјeren u elektroistributivnom sistemu Crne Gore, saopšteno je iz Crnogorskog elektroistributivnog sistema (CEDIS).

- Naime, gubici su prethodnog mjeseca svedeni na 8,90 odsto, što je za 1,09 odsto niže u odnosu na isti period prethodne godine, pri povećanju preuzete energije od 6,5 odsto. Kako smo i obećali, postižemo odlične rezultate. Dakle, i pored kontinuiranog povećanja potrošnje uspijevamo da umanjimo gubitke i na taj način ostvarimo uštede koje su od izuzetne važnosti imajući u vidu situaciju na tržištu energenata. Važno je da crnogorska javnost shvati da je fokusiranost na smanjenju gubitaka jedini konstruktivan odgovor u uslovima nezapamćenih turbulenciјa na tržištu energenata i da upravo u tom pravcu djelujemo i postižemo rezulat - kazali su iz CEDIS.

Iz CEDIS-a poručuju da su intenzivnim radom na terenu u pravcu suzbijanja neovlašćene potrošnje, gubitke na mreži sveli na rekordno niski nivo od 11,54 od-

sto, čime je kako dodaju umanjena i ukupna količina električne energije potrebna za pokrivanje gubitaka i za period januar - septembar ostvarena ušteda od oko 3,3 miliona eura (prema prosječnim cijenama po kojima je u navedenom periodu CEDIS plaćao električnu energiju).

- Aktuelni procenat gubitaka od 11,54 odsto za devet mjeseci tekuće godine je za 0,53 odsto niži u odnosu na isti period prethodne i to uz povećanje potrošnje električne energije za četiri odsto. Neophodno je naglasiti, radi preciznijeg sagledavanja postignutih rezultata, da bi u odsustvu aktivnosti na suzbijanju neovlašćene potrošnje na mreži, povećanje preuzete energije pratila stagnacija ili povećanje gubitaka. Zahvaljujući sprovedenim aktivnostima postignuto je suprotno kretanje, odnosno ostvarene su rekordno niske vrijednosti gubitaka, a da je pritom od početka godine zaključno sa poslednjim danom septembra preuzeto 2,185,279,330 kWh, što je za četiri odsto više u odnosu na energiju koja je preuzeta tokom istog perioda prethodne godine - piše u saopštenju.

Iz CEDIS - a podsjećaju i na problem ve-

zan za nelegalnu gradnju, koja decenijama unazad bespovratno devastira prostor gotovo svih crnogorskih opština, a istovremeno devastira i elektroistributivnu mrežu jer podrazumijeva nelegalna priključenja, samim tim i gubitke na mreži.

- Postojeća infrastruktura se neplanski opterećuje, čime se povećavaju troškovi za održavanje i umanjuju efekti investicija. Na terenu, postupak otkrivanja i uvođenja nelegalnih priključaka u zakonom definisane okvire predstavlja mukotrpan proces, koji zahtijeva i angažovanje značajnog broja zaposlenih. Za CEDIS, naročito u aktuelnim uslovima globalne nesigurnosti na tržištu energenata i nezapamćenih skokova cijena opreme za održavanje elektromreže, sve navedeno predstavlja ozbiljno finansijsko opterećenje. Ponavljamo da borba sa ovim duboko ukorijenjenim i široko zastupljenim problemom zahtijeva i sistemsku podršku tužilačkih i sudskih organa, kao i policije, koja za sada nije dovoljna i dosledna. Imajući u vidu navedene negativne aspekte, smatramo da postignuti rezultati imaju posebnu vrijednost - zaključili su iz CEDIS.

Marija Vukotić

U periodu izmedju dva praznika Rudnik uglja AD Pljevlja postigao je značajne rezultate, a kako je saopšteno na svečanoj sjednici povodom Dana rudara u kompaniji su uvjereni da će i ova poslovna godina biti završena uspješno. Predsjednik Odbora direktora Rudnika uglja Dušan Janjušević kazao je da RUP predstavlja respektabilnu kompaniju koja itekako opravdava svoje postojanje i doprinosi razvoju energetskog sektora Crne Gore.

- U ovoj godini imamo značajno povećanje proizvodnje u odnosu na prethodnu godinu upravo zahvaljujući ovako velikom investicionom ciklusu, pa smo tako i proizveli 1, 026 miliona tona uglja što je za 26,3 odsto više nego u istom periodu prošle godine. Proizvedeno je i 5,288 miliona metara kubnih čvrste mase što je 22 odsto više u odnosu na uporedni period prethodne godine. Za potrebe TE Pljevlja od početka godine isporučili smo 865.000 tona uglja što je 20 odsto više nego lani. Ogomorna potražnja za ugljom kao energentom učinila je da na tržištu široke potrošnje bude značajno veća što je više čak 75 odsto u odnosu na godinu ranije, a to znači da smo ove godine prodali preko 160.000 tona uglja, rekao je Janjušević.

Milan Lekić, izvršni direktor Rudnika uglja kazao je na svečanosti da je energetska kriza koja je pogodila čitav svijet dala još veći značaj našem energetskom lancu, Termoelektrani i Rudniku uglja. U prethodna tri mjeseca TE je proizvela preko 70 odsto električne energije u Crnoj Gori. Da ove godine nije bilo Rudnika uglja i Termoelektrane Pljevlja Crna Gora bi bankrotirala."

Koristim priliku da pozovem da apelujem na rukovodstvo EPCG da ozbiljno razmotri mogućnost realizacije projekta Drugog bloka TE. Da smo ove godine imali izgrađen drugi blok cvjetala bi Crna Gora, imali bi izvoz struje i novca za druge investicije" istakao je Lekić.

Milutin Đukanović, predsjednik Odbora direktora EPCG, kazao je da su u ovom vremenu Rudnik uglja i Termoelektrana Pljevlja kičma, srce i duša energetskog sistema Crne Gore. Mi smo naslijedili jedno stanje u energetskom sektoru za koje je malo reći nedopustivo. Podsetio je da četrdeset godina u Crnoj Gori nije napravljen ni jedan izvor električne energije, ali i da imamo odlične uslove da pravimo

OBILJEŽEN 24. SEPTEMBAR - DAN RUDARA

RUP bio i ostao temelj industrijske proizvodnje

RUP predstavlja respektabilnu kompaniju koja itekako opravdava svoje postojanje. Rudnik uglja i Termoelektrana Pljevlja su kičma, srce i duša energetskog sistema Crne Gore, a rudari uvek bili i ostali snaga i oslonac tog sistema. RUP u tekućoj godini postigao značajno povećanje proizvodnje

Detalj sa dodjele nagrada najboljim radnicima

drugi blok TE Pljevlja.

- Zelena tranzicija je krenula i mislimo da je to sjajan projekat i da je to izvanredno, ali imamo naše resurse i moramo da vodimo računa o našim interesima. Mi imamo potencijal da proizvodimo električnu energiju iz uglja. U EPCG ćete imati potpunu podršku da se krene u realizaciju drugog bloka TE kazao je ovom prilikom Đukanović.

Nikola Rovčanin, izvršni direktor EPCG, kazao da su pljevaljski rudari snaga i oslonac energetskog sistema Crne Gore.

- Svaki vaš rad nalazi ishodište u svjetlosti Crne Gore i energiji Crne Gore i Pljevlja. Tako je uvek bilo, a danas u vremenu globalne energetske i regionalne krize koja na žalost nije zaobišla ni Crnu Goru, to je naročito izraženo. U avgustu TE je proizvela 75 odsto ukupno proizvodenje - rekao je Rovčanin.

Rovčanin je dodaо da je posljednji elek-

troenergetski objekat u Crnoj Gori izgrađen 1982. godine - TE Pljevlja, a da to stanje moramo da promjenimo.

- Prije sedam osam godina Crna Gora se nalazila na raskrsnici i napravljena je jedna nedopustiva greška za sadašnje i nove generacije, a to je izgradnja Drugog bloka TE Pljevlja. Mi imamo projektu dokumentaciju, imamo ekonomsku opredavanost.

Da je te 2016. kada je položen kamen temeljac u Pljevljima realizovan taj projekt ja bih sada sa ovog mjesta mogao da saopštим "poštovani građani od sledećeg mjeseca imate 50 odsto manje račune za struju", a država 500 miliona eura u budžetu - kazao je Rovčanin.

Povodom ovog značajnog datuma uručene su i nagrade radnicima, pa je ove godine nagrađeno pet najboljih radnika sa po 1.000 eura i još šest najboljih po službama sa po 500 eura.

MIROSLAVA PEJOVIĆ,
ŠEFICA SLUŽBE ZA USLUGE

Razumijevanje zaposlenih uslov za uspjeh

Direkcija za IMS i opšte poslove ima najveći broj zaposlenih u našoj kompaniji. U okviru te Direkcije postoje 3 Sektora i 9 službi. Jedna od tih službi, koja posluje u dijelu Sektora za usluge i upravljanje poslovnim objektima jeste Služba za usluge, na čijem čelu je šefica Miroslava Pejović

Dragana B. Mijušković

Širok dijapazon poslova u okviru Službe za usluge, diktira tempo rada gdje je od presudnog značaja znati sve pravovremeno iskoordinisati. Koliko je posao šefa takve službe izazovan, za naš list govori Pejović.

Šefica ste Službe koja broji 57 ljudi. Koliko je izazovno, a ujedno i koliko takvo mjesto u Direkciji za IMS nosi odgovornosti?

Da, šefica sam Službe za usluge, sa ukupno 57 zaposlenih, od toga dvoje je zaposlenih u HE Perutica, troje u Termoelektrani Pljevlja, sedmoro u HE Pivi i dvoje u RC FCS Podgorica. Radi se o vrlo

zahtjevnom i odgovornom mjestu, a istovremeno i prilično izazovnom s obzirom da se u okviru Službe obavljaju raznorodni tj. potpuno različiti poslovni procesi, sa različitim pružanjem usluga. Rad mi olakšava iskustvo (9 godina) na ovom mjestu, i višegodišnje radno iskustvo u našoj kompaniji.

Vi organizujete, koordinišete rad i vršite nadzor nad obavljaljem poslova u ovoj Službi, da li možete da opišete jedan radni dan zaposlenih u Vašoj Službi?

Administratori pisarnice, kao i kuriri, svakodnevno (u Nikšiću, Podgorici, Pljevljima i Plužinama) vrše prijem i zavođenje vrlo obimne dokumentacije (kako od eksternih pošiljaoca, tako i unutar kom-

panije), zatim pečatiranje određene vrste dokumenata, kao i otpremanje dokumentacije u skladu sa naznačenim naslovima.

Naglašavam da u pisarnici u Nikšiću, administratori iste vrše prijem, zavođenje dokumentacije za Direkciju Društva i FC Snabdijevanje, kao i dijela dokumentacije koji se odnosi na Proizvodnju. Tu spadaju sva dokumenta naslovljena na izvršnog rukovodioca iste, pa pečatiranje, otpremanje i sl.

Njihov svakodnevni rad podrazumijeva i odlazak u poštu kako za prijem dokumentata, ali i za njihovo otpremanje.

Napominjem da se radi o izuzetno odgovornom poslu, jer su administratori pisarnica u okviru EPCG zaduženi pečatima i štambiljima naše kompanije.

Želim da istaknem da su u vrijeme Co-

vid-19 pandemije, sve vrijeme radili, jer sama priroda njihovog posla nije dozvoljavala mogućnost rada od kuće.

U Službi za usluge imamo i dio koji se bavi arhiviranjem dokumentacije u skladu sa zakonskom regulativom iz te oblasti. U našoj kompaniji postoji i popisna komisija, formirana Rješenjem izvršnog direktora, čiji su članovi predstavnici svih djelova kompanije (predsjednik i članovi iste su arhivar i arhivski tehničar iz Službe za usluge), čiji je zadatak da zapisnički izvrši prijemopredaju dokumentacije za arhiviranje od stvaralaca građe, kao i pružanje smjernice u radu istim. Zaposleni iz naše Službe su odgovorni za čuvanje dokumentacije u skladu sa propisanim rokovima čuvanja regulisanim zakonskom regulativom, kao i za saradnju sa državnim arhivom, to se pogotovo odnosi, kada je u pitanju dokumentacija kojoj je istekao rok čuvanja i kada se donosi Odluka o izlučivanju i uništavanju registratorske građe, uz pomoć predstavnika državnog arhiva.

Kada su u pitanju zaposleni koji pružaju usluge prevođenja, moram da istaknem da se radi o vrlo specifickom poslu. Njihov rad se svakodnevno ogleda isključivo u poslovnim procesima naše kompanije sa inostranim poslovnim partnerima. Osim standardnog radnog vremena, kada su kratki rokovi za prevođenje, onda prevodioci rade i prekovremeno. Njih šest, svakodnevno prevode od ugovora sa inostranim partnerima, finansijska dokumenta, pozive na tendere, pa do tekstova koji se objavljaju na našim elektronskim i ostalim medijima.

Dio Službe su i zaposleni u keteringu, koji pružaju kelner-servirske usluge u Direkciji Društva i FCS u Nikšiću, He Perućici, TEP-u gdje se vrši posluženje napita-

ka i u restoranu, gdje se vrši posluženje obroka i napitaka i u HE Pivi.

Takođe, imamo i referente za ketering, koji vrše procjenu neophodnih količina na mjesечnom, odnosno godišnjem nivou i na osnovu toga preko sekretarijata za nabavku i logistiku, vrše nabavke. Referenti, zajedno sa kelner-serviserima vrše sva zaduženja, odnosno razduženja kafe-kuhinja pojedinačno, kao i uplate pazara za robu koju zaposleni plaćaju (oni koji nemaju pravo na reprezentaciju). Napominjem da se značajan dio ukupnog odobrenog budžeta, odnosno novčanih sredstava potpisanih ugovorom sa dobavljačem, na taj način vratiti u vidu priliva sredstava na račun naše kompanije.

U Vašoj službi su zaposleni koji rade na tužbama i otpremanjima ka javnim izvršiteljima. Koliko umije da bude težak taj bio posla, u smislu da dosta potrošača izmiruju svoje dugove poslednjeg dana u mjesecu, a Vaši zaposleni imaju samo par sati da sve to obrade?

Da, radi se o kopirantima, koji svakodnevno rade i na kopiranju materijala za potrebe kako Direkcije Društva, tako i poslednjih par dana dana u mjesecu rade na vrlo zahtjevnom kopiranju predloga za izvršenje. Taj broj je već duži vremenski period oko 700-800, mada se dešava da broj bude i preko 1000, a ranijih godina i do par hiljada.

Naime, za ovaj posao postoji rok u kome se moraju završiti i predlozi za izvršenje i otpremiti javnim izvršiteljima po svim gradovima Crne Gore. U pitanju su vrlo značajna sredstva kompanije i veliki je rizik ukoliko se sav posao ne završi u zadatom roku. Ovde se zaista radi o vrlo stresnom poslu, kada se poslednjeg dana povlače predlozi za one potrošače, koji su tokom tog poslednjeg dana uplatili, odnosno izvršili uplatu.

Kako se uspijeva postići pravovremena koordinacija i nadzor u Službi koja ima veliki broj zaposlenih, ako imamo na umu da se tu radi o širokom dijapazonu usluga; od prevođenja, arhive, do upravljanja objektima i čak upravljanja poslovima vezanim za slatkovodno ribarstvo?

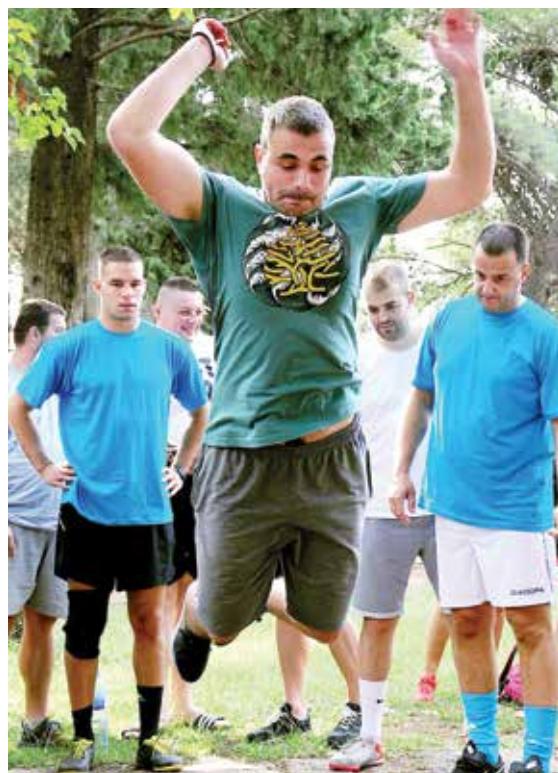
Uslov za sve navedeno je moja savjestrnost u obavljanju obaveza i odgovornost za rad, koji mi je u opisu posla povjeren u skladu sa potpisanim Ugovorom o radu. Neophodno je takođe vrlo dobro poznavati do najsjitnijih detalja procese posla u svakoj od raznorodnih aktivnosti

Službe za usluge. Takođe, svakodnevna saradnja sa zaposlenim i obilazak zaposlenih, tu mislim na one koji rade u Podgorici, Pljevljima, Pluzinama, Mratinju i na Glavi Zete, te poznavanje njihovih radnih sposobnosti i sklonosti. Sve je to vrlo bitan segment uspješnosti rada Službe za usluge.

Željela bih istaći da sam i emotivno vezana za našu kompaniju, jer mi je i otac radio u njoj punih 40 godina.

DETALJI SA RADNIČKIH SPORTSKIH IGARA U BUDVI

**DUŠICA
SEIZOVSKA
JOVANOVIC,ESM**

Brojni projekti za stabilnost energetskog sektora

Za Elektroprivredu Sjeverne Makedonije prethodni period možda je bio najizazovniji, ali se trude da održe sistem stabilnim i ispune obaveze snabdijevanja potrošača električnom energijom, kazala je Dušica Seizovska Jovanović iz ESM. Intezivno se bave investicionim planom izgradnje elektrana za obnovljive izvore-vjetar, sunce, voda. U toku je realizacija 12 projekata od strane AD ESM, kojima će obezbititi instaliranu snagu od 1760 MW, što je više od postojećih instaliranih snaga sadašnjih kapaciteta ESM, koje su 1420 MW

Marija Vukotić

Sjeverna Makedonija odavno hrabro korača na putu energetske tranzicije. Želite da dekantrilizujete izvore energije kako bi obezbijedili stabilnos, da li uspijivate u tome?

Trudimo se da iskoristimo sve što nam zemlja pruža i otvoreni smo ka primjeni inovacija i korisna iskustva, međutim ratna situacija sa Ukrajinom i neizvjesnost koja je zahvatila Evropu, ima i šire implikacije, prouzrokovala je negativan efekat na isporuke gasa, povećale su se cijene energenata, a na kraju i struje, koja je i ranije počela da poskupljuje zbog povećanja cijene karbon kredita, tj poreza na CO₂. To je dovelo da prije godinu dana,

a sada još i više, da zemlje iz Zapadne Evrope, koje su već zaustavile termoelektrane na ugalj prateći zelenu agendu, ponovo se vrate na proizvodnju od fosilnih goriva.

Gas koji se koristio kao prirodni energetan počeo je da se čuva za zimski period, isporuka je postala neizvjesna, a rudnici kasne sa radovima, jer nijesu na vrijeme spremili otkrivke.

Dakle, sve države su već počele da čuvaju energente za kriznu situaciju koja nas zahvatila, iako pokušavamo kroz inicijative – otvoreni Balkan da obezbijediimo otvorene energetske granice. Veoma je važno za sve građane da se održi energetska stabilnost u regionu, a to možemo postići dijeljeći. Diversifikacija snabdevanja energijom je imperativ. Ne smijemo

biti zavisni od jednog izvora, od jednog energeta, od jedne infrastrukture, jednog toka. Moramo da proširujemo portfelj i tome smo u potpunosti posvećeni. Snažno pozdravljamo činjenicu da građani i svi koji to žele, sada i mogu u našoj zemlji da postave fotonapone i da proizvode struju koja im je potrebna, a da višak otkupi EVN. To će u velikoj meri rasteretiti ESM, i doprineti povećanju portfelja zemlje za obnovljive izvore.

Kada je u pitanju tranzicija ka OIE, šta očekuje Elektranu na Sjeveru Makedonije. Imate trenutno oko 12 projekata koji su u različitim fazama implementacije?

Intezivno se bavimo investicionim planom izgradnje elektrana na obnovljive

Dušica Seizovska - Jovanović

izvore-vjetar, sunce, voda.U toku je realizacija 12 projekata od strane AD ESM, kojima ćemo obezbediti instaliranu snagu od 1760MW, što je više od postojećih instaliranih snaga sadašnjih kapaciteta ESM, koje su 1420MW.Fotonaponska elektrana Oslojmej 1-Kičevo od 10MV izgrađena na starom rudniku REK,a Oslojmej je već počela sa proizvodnjom struje.Ovaj projekat energetske tranzicije nastavlja sa fotonaponskom elektranom Oslojmej 2 od 1 MW koja je u fazi pripreme dokumentacije, a kao treće, počeli su sa pripremnim radovima za početak izgradnje dvije elektrane od po 50 MW sa javno-privatnim partnerstvom sa kompanijama Solar-pro-Bugarska i Fortek-Turska. Krajnji cilj ovog projekta je da rudarsko-energetski kombinat koji ima instalirani kapacitet

snage 120 MW zamijene solarne elektrane sa jednakim instaliranim kapacitetom snage 120 MW.Evropska energetska zajednica preporučuje ovaj primjer drugim zemljama u regionu gde se sprovodi energetska tranzicija i ukazuje na to kao na prvi takav primer u Jugoistočnoj Evropi. U REK Bitolj biće izgrađene još 4 fotonaponske elektrane od 280 MW, koje će morati da zamijene veoma veliki dio termoelektrane na ugalju u Bitolju.

U toku je projekat završetka vetroparka u Bogdancima, kao i novi projekti za vetroparkove koji će se graditi kao JPP uz pomoć povoljnih finansijskih linija iz EBRD i druge međunarodne finansijske institucije koje podržavaju izgradnju OIE kapacitete. Najveći i najznačajniji projekt je, naravno, hidroelektrana Čebren,

koju ćemo takođe graditi javno-privatnim partnerstvom. Već se devet međunarodnih ponuđača kvalifikovalo u prvoj fazi javnog poziva i sada je faza u kojoj će biti podnijete konačne ponude. Verujemo da ćemo u narednih nekoliko meseci izabrati najboljeg ponuđača koji će biti privatni partner AA ESM-a u ovom JPP. Čvrsto verujemo da ćemo ga izgraditi.

Očekuje vas projekat revitalizacije i proširenje akumulacije Mavrovo. Šta će to značiti za tamošnji energetski sektor?

Ukupna korist od završenih radova projekta Druge faze revitalizacije za HES Mavrovo je povećanje kapaciteta rezervoara Mavrovo za 32,55 miliona m³ sa dodatnim kapacitetom rezervoara od 20 miliona m³ vode/god. Konačni rezultat je povećanje kapaciteta sa 18,58 MW na 201,4 MW i proizvodnju nove energije od 40 GWH/god, što znači povećanje na 450 GWH/god u tri HEC. Ovako povećana proizvodnja energije znači uštedu od 36,4 hiljade tona CO₂.

Potpisali ste ugovore sa grčkim partnerima i na taj način Vi ćete imati 10 odsto učešća u terminalima tečnog gasa u Aleksandropolisu. O čemu se konkretno radi?

Kapacitet gasnog terminala koji je počeo da se gradi u Aleksandropolisu u Grčkoj će se povećati i iznositi 5,5 milijardi nm³, od čega će AD ESM odnosno R. Sjeverna Makedonija dobiti u zakup 10%. Godišnja potrošnja gasa u našoj zemlji iznosi cca 400 nm³, što znači da država ima potrošnju i potrebu za tom količinom. Planiramo izgradnju gasne elektrane na području REK Bitolj, gasne elektrane u Energetika-Skopje, moguća je i konverzija TE Negotino sa mazuta na gas ili izgradnja potpuno nove gasne centrale pored postojeće u Negotinu. Pored toga, AD ESM ima mogućnost da snabdijeva gasom ostale potrošače u zemlji i preko svoje DOOEELE koje se bave konkretnim djelatnostima i pravi pripremu za unapređenje i razvoj u trgovinu gasom uključi u svoje kadrove, kao što je sada slučaj sa prodajom električne energije na slobodnom tržištu na kom aktivno učestvujemo. S obzirom na lokaciju koju imamo kao zemlja i položaj kao svojevrsne raskrsnice, postoji mogućnost da R. Sjeverna Makedonija, preko dopunskih interkonektora realizuje snabdijevanje gasom, pre svega

Albanije i Kosova. Vrijednost gasnog terminala iznosiće 364 miliona evra, od čega će 147 miliona biti grant iz evropskih fondova, a drugi dio biće pokriven kreditom iz Nacionalne banke Grčke. Zakup kapaciteta za naše potrebe iznosiće 9,8 miliona eura godišnje. Ova sredstva biće dio cijene gasa, odnosno biće uklapljeni u nju, i vraćena kroz prodaju gasa, i ne samo da neće biti finansijskih implikacija, već ćemo imati povraćaj sredstava uloženih u zakup.

AD Nacionalni Energetski Resursi (NER) imaće priliku kupiti 10% akcija gasnog terminala i preko NER-a, R. Severna Makedonija će da stekne djelimičnu imovinu u terminalu. Gas nije potpuno ekološki energet, ali biće prelazno sredstvo tokom energetske tranzicije u narednih 20 godina, kako kod nas tako i u Evropi, s obzirom na to da što nakon napuštanja uglja potrebno je obezbititi drugu osnovu za proizvodnju za baznu energiju i energiju za balansiranje sistema, a to će biti u narednom periodu gas i hidroenergija,

kao i mogućnost baterijskog skladištenja energije iz Ol.

U kakvom je stanju Vaš najveći energetski kapacitet REK Bitolja?

REK Bitolja ove godine obilježava 40 godina od početka rada. S obzirom na starost kapaciteta i dugotrajno zanemarivanje istog u periodu 2006-2017. godine može se reći da je REK Bitolj trenutno u dobrom stanju. Posle godina zanemarivanja, zanemarivanje stajališta, neradnje remonta na blokovima, rad izvan rudarskih projekta, uništavanje mehanizacije koju je imao kombinat i sve to u navedenom periodu, uz danonoćno angažovanje menadžmenta tima AD ESM i REK Bitolj, od 2018. do sada, REK Bitolj je revitalizovan. Povećana je pouzdanost proizvodnih postrojenja, blokovi se redovno održavaju, veliki broj projekata je realizovan i oni su stabilizovali proizvodnju, otvoren je novi rudnik PJS Suvodol, a trenutno se radi na otvaranju još jednog kod Živojna. Značajno je smanjeno zagađivanje životne sredine mjerama i aktivnostima koje smo preduzeli i preduzimamo.

Nedavno je potpisani ugovor o povoljnog kredita od EBRD za izgradnju fotaponoske centrale na području REK Bitolj i ona će biti prva od četiri koja će biti izgrađena u REK Bitolj, ukupne instalirane snage 260 MV. Još jedna velika investicija koja je predviđena i na kojoj trenutno radimo je izgradnja centrale koja će raditi na gas, a proizvodiće i električnu i toploputnu energiju za toplovor. Ukratko,

ovo su najveći projekti koje predviđamo za izgradnju u REK-u Bitolj, što će omogućiti da ovaj kapacitet ostane stub elektroenergetskog sistema Sjeverne Makedonije.

Kako očekujete stanje u smislu snabdijevanja energijom i

da li očekujete povećanje cijena električne energije?

Od početka krize koja nas je sve zatekla ne postoji nijedna odluka, nijedan stav i nijedno dejstvo za koje se nismo jednoglasno usaglasili, radimo kao tim i čuvamo elektro energetski sistem Republike Sjeverne Makedonije i građane.

AD ESM obezbijediće cjelokupnu količinu električne energije za EVN Hous kao i gubitke u sistemu Elektro distribucije i MEPSA po cijeni koja je fiksna i ne može se menjati do kraja godine, odlukom Vlade Republike Sjeverne Makedonije i za koju su potpisani ugovori.

Kako bi proizveli dovoljnu potrebnu količinu koristimo naše hidro potencijale, uvećali smo iskop sopstvenog uglja i nabavili smo ugaj od naših susjeda po najjeftinijom cijenom u regionu, a upravo je objavljen novi javni poziv sa kojim ćemo obezbititi stabilnost u radu Oslomeja kao i povećanje kalorijske vrednosti homogenizacijom kako bi omogućili veću proizvodnju nakon startovanje trećeg kotla u Bitolju odmah nakon dostave novog transformatora i u svakom slučaju prije početka grejne sezone. Što se tiče cijena električne energije na berzi, tu se malo što može predvidjeti jer su se sve projekcije u prethodnom periodu bile netačne, naš fokus kao proizvođač električne energije je da proizvedemo što veću količinu sa time što ćemo na vrijeme obezbijediti sve potrebne resurse.

Očekujemo da građani, državne institucije i svi ostali subjekti dati doprinos uštedi električne energije i koristiti je razumno i racionalno, jer zima stiže, a kako se, ne šapuće, već glasno govori, biće ovo najteža zima koju su vidjeli.

Dušica Seizovska - Jovanović

8

9-12. maj 2023. Hotel Avala, Budva

Savjetovanje CG KO CIGRE

OBAVJEŠTENJE/INFORMATION

Poštovani,

Obavještavamo Vas da će se 8. Savjetovanje CG KO CIGRE održati od 9. do 12. maja 2023. god.
u hotelu Avala, Budva
Sa zadovoljstvom Vas pozivamo da prijavite svoje radove.

Važni datumi:

- *dostava prijave i sažetka rada – 1.12.2022.g.*
- *obavještenje o prihvatanju prijave rada – 20.12.2022.g.*
- *dostava cijelog rada – 1.3.2023.g.*
- *obavještenje o prihvatanju rada - 20.3.2023.g.*

Preferencijalne teme i link na platformu za prijavu radova naći ćete na www.cigre.me

Dear,

We would like to inform you that the 8th CG KO CIGRE Session will take place in hotel Avala, Budva, from May 9-12, 2023.

It is our pleasure to invite you to submit your papers.

Important dates:

- *Abstract Submission Due – December 1, 2022*
- *Acceptance Notification of Abstract – December 20, 2022*
- *Full Paper Submission Due – March 1, 2023*
- *Acceptance Notification of Paper – March 20, 2023*

Preferential subjects and link to platform for abstract submission you can find on www.cigre.me

Opširnije na/[More on](http://www.cigre.me) www.cigre.me

Sekretarijat CG KO CIGRE

Bulevar Svetog Petra Cetinjskog 18
81000 Podgorica

Tel: + 382 20 404 951
e-mail: snezana.stankovic@cigre.me
<http://www.cigre.me>

ZORICA MIJANoviĆ, NAJBOLJA UČESNICA SPORTSKIH SUSRETA

Sportom čuvamo psihofizičko zdravlje

Manifestacija *Sportski susreti u organizaciji SOZ EPCG održana je tokom septembra mjeseca u Budvi u hotelu „Park“*. Zorica Mijanović, pravnica iz EPCG DOIE bila najbolja u ženskoj konkurenciji

Dragana B. Mijušković

Najuspješnija učesnica radničko-sportskih igara bila je Zorica Mijanović, pravnica iz EPCG DOIE, koja je osvojila prvo mjesto u krosu, u pikadu, i u streljaštvu ekipno, zatim drugo u stoni tenisu, a treće u košarci ekipno. To je bio i povod da sa njom razgovaramo za ovaj broj korporativnog lista.

Na ovogodišnjim sportskim susretima zaposlenih EPCG proglašeni ste za najuspješniju

takmičarku. Podsjećanja radi, osvojili ste tri prva mesta, jedno drugo i jedno treće. Koliko Vam je značila ta pobjeda?

Pobjeda na sportskim susretima mi znači u kontekstu činjenice da sam došla u kolektiv koji organizuje ove igre, a to znači da vodi računa o psihofizičkom zdravlju zaposlenih i socijalnim vezama zaposlenih. Učestvolavala sam u svim disciplinama koje su bile na programu, a u streljaštvu sam se oprobala po prvi put.

Bavili ste se profesionalno sportom, tačnije košarkom. Opišite

nam taj životni period i koliko je bavljenje sportom utiče na formiranje ličnosti?

Bavila sam se sportom profesionalno oko 10 godina. Košarku sam počela da igram u Nikšiću u tadašnjoj Sutjesci i Rollingu, potom sam igrala za prvi tim Beogradskog Partizana, Jesenice prvoligaški klub iz Slovenije i Herceg Novi IZ HN, gdje sam završila sportsku karijeru. Sport svakako utiče na formiranje zdrave ličnosti, međutim, na žalost moram da kažem da u sportu nije bilo, a veliko je pitanje da li i danas ima pravih profesionalaca koji rade sa sportistima. Jedno je sigurno da je u

mojom generaciji bilo izuzetno nadarenih sportiskinja.

Da li Vam je ovom prvi put da ste nastupali na sportskim susretima? Prema Vašem mišljenju kakva je bila konkurenca, gdje ste najviše zadovoljni, a gdje malo manje?

Ja sam radila u advokaturi, tako da su ovo prve radničke sportske igre na kojima sam učestvovala. Konkurenca je bila dosta dobra. Ne bih posebno isticala ni jednu disciplinu.

EPCG brine o svim aspektima i stvara pozitivnu klimu među zaposlenima. Koliko, zapravo ovakvi sportski događaji su bitni sa tog zdravstvenog, mentalnog, ali i socijalnog aspekta?

Svako bavljenje sportom, pa i rekreativno, faktor je za održavanje fizičkog i mentalnog zdravlja. Kao što sam i navela Epcg organizacijom ovakvih igara brine o psiho-fizičkom zdravlju zaposlenih i kolektiv čini jedinstvenijim. Sva takmičenja su proticala u fer play-u, dobrom druženju na terenu i van terena. Baš na ovaj način stvaraju se uslove za bolju socijalnu povezanost kolega koji u regularnom radnom vremenu, zbog obaveza ne mogu toliko da se druže.

Posao pravnika u firmi kao što je EPCG iziskuje punu posvećenost. Koliko vremenski nakon završenog radnog dana provodite igrajući neki od sportova, kako bi ostali u formi?

Trudim se da skoro svakodnevno, odvojim makar po pola sata za fizičku aktivnost. Po lijepom vremenu uglavnom trčim i radim vježbe pod Trebesom, a kada vrijemenske prilike ne dozvoljavaju boravak vani, vježbam u teterani.

Da li ćete i naredne godine da učestvujete na Sportskim susretima?

Nadam se da ću i sledeće godine učestvovati na sportskim igrama. Preporuka organizatorima da pored postojećih disciplina uvedu košarku za žene i badminton, discipline koje ne bi zahtjevale mnogo ulaganja, a što bi uticalo na masovnost igara.

MHE RIJEKA MUŠOVIĆA

Kolašinski Đerdap obilježio 72. godine od prvog kilovata

Smještena u Rijeci Mušovića kod Kolašina, opkoljena brdima u podnožju Bjelasice, nestvarnim predjelima kraja obogaćeog šumama i rijekama, živi i radi prva hidroelektrana izgrađena poslije Drugog svetskog rata. U objektu koji komotno može poslužiti kao muzej energetike, čuje se neprestano bruanje agregata, koji već punih 72. godine obasjavaju ulice i domove. Elektrana je snadbijevala strujom skoro čitav sjever Crne Gore i dio prijepoljskog kraja

Uroš Selić

Mala hidrocentrala koja nosi naziv „Narodni heroj Sava Mašković“ dočekala je da proslavi svoj 72. rođendan. Nakon što je jubilarna 70-godišnjica odložena zbog pandemije COVID-19, na skromnoj svečanosti prisustvovali su sadašnji poslovoda MHE Rijeka Mušovića Ratko Bulatović, uklopničari Milisav Vlahović, Radovan Šćepanović, Stefan Bojić i Radisav Šćepanović, te mašinisti Saša Simović i Slaviša Nicović, a svojim prisustvom ovaj događaj su upotpunili i Slobodan Jokić, rukovodilac Sektora za održavanje HE „Perućica“, Mira Radunović, šefica eksploatacije i Slobodan Blagojević, šef mašinske službe u HE „Perućica“.

Nemjerljiv doprinos uspješnom funkcionisanju sistema daju upravo zaposleni, koji odgovornim i krajnje profesionalnim odnosom prema poslu čine da taj objekat koji je zakoračio u osmu deceniju rada rada, ostvaruje odlične proizvodne rezultate.

Ilija Bošković

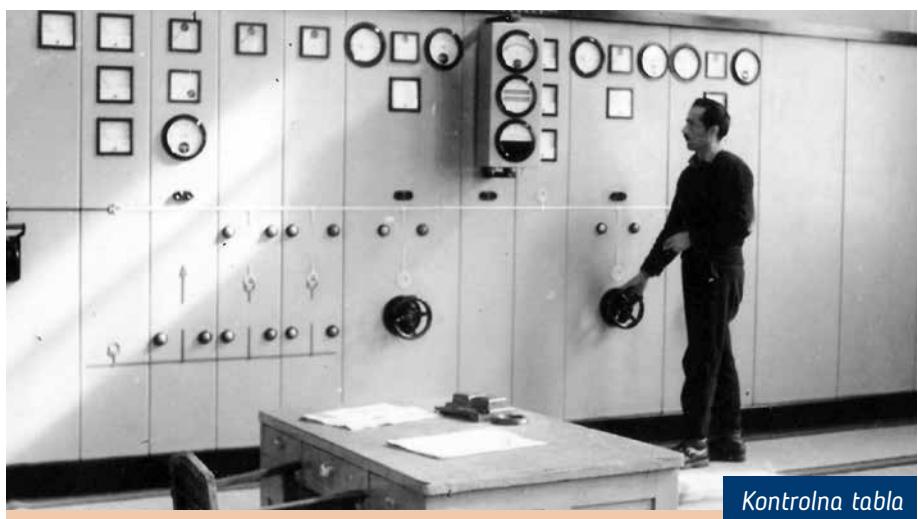
- Kada bih govorio o našoj hidroelektrani u Rijeci Mušovića, ne bih mogao da kažem da se nešto značajno promjenila otkada je puštena u rad. Danas ovdje radi nas sedmoro, dok nas je ranije bilo na desetine. Ona prkos vremenu i dalje je dobro očuvana, mašine rade besprekorno, izgledaju moćno i snažno što pokazuju rezultati. Snaga MHE u Rijeci Mušovića iznosi 1260 kW, a planirana proizvodnja oko tri i po miliona kilovat-sati električne energije godišnje, ta cifra zna da se premaši za nekih 20 do 30 odsto. Za nas je ona Đerdap malih hidroelektrana - kaže poslovoda Ratko Bulatović.

Na ulazu u elektranu dočekaće vas ravnomjerno bruanje tri agregata, koja su odličnom stanju, baš kao i u vrijeme kada su instalirani. Ljubljanski „Litostroj“ ga je snabdio sa tri „Pelton“ turbine snage 420 kW, a zagrebački „Rade Končar“ generatorima čija je snaga po 600 kW. Jedina je mala hidroelektrana na području Crne Gore koja može da radi „ostrvski“ u slučaju potrebe i daje struju najznačajnim objektima u gradu, što može da bude od neprocjenjivog značaja u turističkoj sezono-

ni. Preko nje se napaja 35 kV dalekovod koji vodi do TV repetitora na jednom od vrhova Bjelasice. Poviše centrale nalazi se brana od koje ide odvodni tunel dva i po kilometra i voda ide od vodostaja nazad u cjevovod dužine 480 metara i sa visinskom razlikom 168 metara. Nakon puštanja u rad, elektrana je snadbijevala strujom skoro čitav sjever Crne Gore i dio prijepoljskog kraja, dok danas struju ima svega pola kolašinske opštine.

HE u Rijeci Mušovića nosi ime narodnog heroja Sava Maškovića, iako taj naziv još nije zvanično promijenjen. Puštena je u pogon 25. maja 1950. godine. U monografiji „20 godina crnogorske Elektroprivrede“ koju potpisuju Živko Andrijašević, Zvezdan Folić, Dragutin Popović i Ivan Tepavčević detaljno je opisan sam početak izgradnje i puštanja u rad.

HE u Rijeci Mušovića konstruisao je inžinjer Andrija Kažić iz Bijelog Polja na nekadašnjem vojnem objektu koji se nalazio u podnožju rijeke Ljevaje pod Bjelasicom. Nije tačno poznato zbog čega je baš ovaj predio izabran kao mjesto izgradnje prve posleratne HE. Od pojedinih mještana, ali

Kontrolna tabla

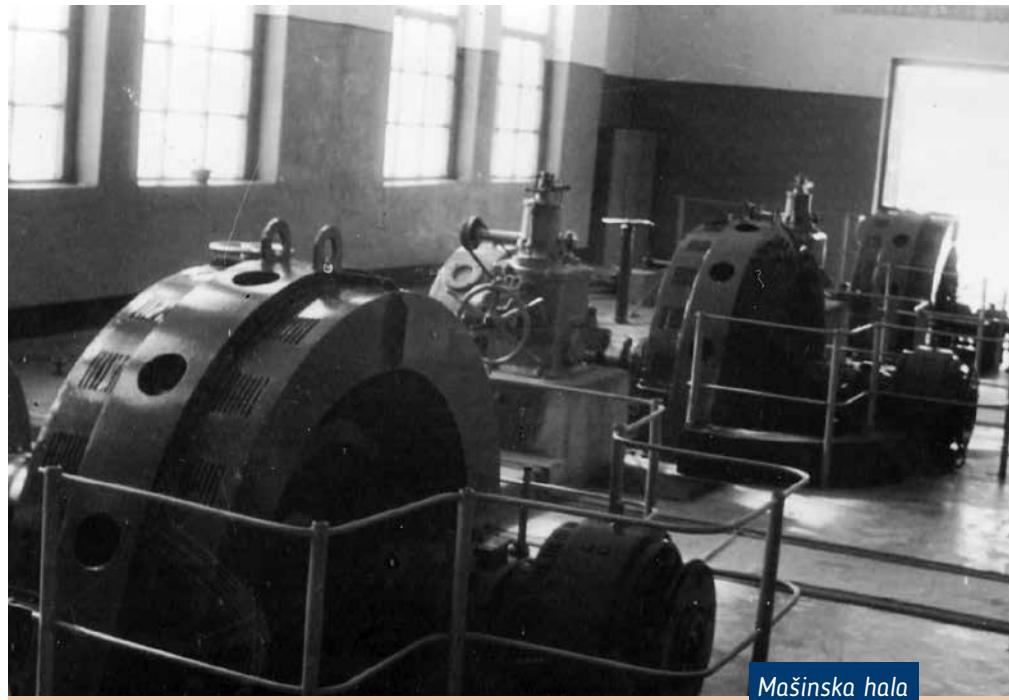
i od nekadašnjih radnika može se čuti da je u to, i dalje nestabilno posleratno vrijeme, kada je i dalje postojala mogućnost sukoba, kako i u unutrašnjosti Jugoslavije, tako i van njenih granica, izabran upravo taj teren nedostupan avionima koji je mogu uništiti, zbog okolnih strmih brda. Ipak, veća je vjerovatnoća da je Rijeka Mušovića izabrana sveobuhvatnom analizom crnogorskih stručnjaka jer je prepoznat veliki hidroenergetski potencijal, koji je pružao dobru fizičku osnovu za izgradnju elektroenergetsog postrojenja.

Na proljeće 1949. godine započela je izgradnja hidroelektrane "Mušovića Rijeka" u Kolašinu. Za podizanje hidroelektrane zaslužni su bili dobrovoljni omladinci iz Kolašina, Bijelog Polja, Ivanograda i Andrijevice, a na izgradnji hidroelektrane radili su stručnjaci iz svih krajeva tadašnje Jugoslavije. Po snimcima koji se mogu vidjeti iz tog perioda, u izgradnji je učestvovao veliki broj žena.

Izgradnja je zahtjevala izvođenje brojnih komplikovanih i rizičnih radova. Najizazovniji zadatak predstavljalo je instaliranje čak 45 vodovodnih cijevi na dužini od 500 metara. Nošenje i postavljanje ovih cijevi sproveđeno je bez ikakvih pomagala. Cijevi su omogućavale pad Ljevaje od 168 metara i pokretanje 3 velike turbine. Svaka od cijevi težila je oko 2 tone. Daљe radove na hidrocentrali umnogome je otežavala hladna kolašinska zima praćena velikom količinom padavina.

Zbog podizanja brane, radilo se čak i u decembru 1949. godine, u vodi dubokoj pola metra. Još jedan od rizičnih zadataka sastojao se u stvaranju prostora za turbine i generatore. Ovaj posao je zahtjevao oprezan i temeljan rad na neukrotivom kamenitom terenu planine Bjelasice, a obavili su ga stručnjaci iz Dalmacije. Po završetku pripreme terena, slovenački radnici su ugradili 3 turbine, dva generatora, vodostan, transformator i cijevi pod pritiskom.

Izgradnja hidroelektrane "Mušovića Rijeka" izazvala je euforiju među crnogorskim javnim mjenjem. Prenos električne energije iz hidroelektrane trebao je značajno da poboljša performanse drvnog kombinata u Mojkovcu i rudnika Brskovo. Pored toga, hidroelektrana je trebalo da omogući otvaranje gradilišta za željezničke pruge u dolinama Tare i Lima, pokretanje mašina u raznim radionicama, i da obezbjedi osvjetljenje većem djelu crnogorske sjeverne regije. Da bi se ostvarile ove namjere, još u januaru 1995 započeli

Mašinska hala

Mašinska sala danas

su užurbani radovi na postavljanju dalekovoda od Kolašina do Sjergošta i Mojkovca. Takođe, završeni su građevinski radovi na kolašinskoj trafostanici. Uprkos tome što svi radovi nijesu bili kompleti-rani, hidroelektrana "Savo Mašković" puštena je u pogon 24. maja 1950. godine, dan uoči 58. rođendana Josipa Broza Tita. Na otvaranju je prisustvovalo visoko rukovodstvo komunističke partije u Crnoj Gori, na čelu sa tadašnjim predsjednikom Blažom Jovanovićem.

Ubrzo po puštanju u pogon, primjećeno je da mnogi radovi na hidroelektrani nisu urađeni u potpunosti ispravno. Takođe, vremenom su otkriveni i brojni propusti zbog kojih je hidroelektrana privremeno isključena iz pogona u oktobru 1950. godine. Za rešavanje problema pozvani su inženjeri Matej Klajndinst i Savo Janezić, kao i tehničar Vlado Vršić, predstavnici Hidroelektroprojekta iz Ljubljane. Marljinim radom svi problemi su riješeni prije kraja 1950. godine i hidroelektrana je po-

Rade Lović

MHE Rijeka Mušovića

novo puštena u pogon.

Za rad u MHE Rijeka Mušovića je u početku nedostajao školovani kadaš koji bi njom upravljao. Zbog toga su mnogi inžinjeri, mašinci i građevinari slani u Sloveniju, Hrvatsku ili Čehoslovačku na usavršavanje. Među njima je bio Radovan Rade Lović koji je završio specijalizacijukovinske struke u Sloveniji.

Radovan Lović je rođen 1921. godine, a dužnost upravnika HE „Savo Mašković“ preuzeo je 1957. godine od Branislava Lakićevića. Svoj radni vijek u HE proveo je nešto više od 30 godina. Njegov sin, Miodrag Lović, danas profesor matemati-

ke i fizike u kolašinskoj gimnaziji „Braća Selić“ govorio je o njegovom životu.

– Moj otac je bio veoma posvećen radnik. Živjeli smo u gradu, a HE je udaljena od grada nekih pet kilometara. Dok smo mi kao djeca otvarali novogodišnje poklonne koje je dodjeljivala Elektroprivreda, često se dešavalo da tokom dočeka nestane struje u Kolašinu, što ni danas nije iznenadujuće. Otac je znao da sam pođe pješke do hidrocentrale da otklanja kvar. To je radio dvije Nove godine za redom – priča Miodrag Lović.

Malo kome je poznata anegdota da je Radovan Lović proveo izvjesno vrijeme

tokom Drugog svetskog rata proveo u grčkim logorima.

– Kada su saveznici pred kraj rata bombardovali logor, nisu znali da u njemu ima civila. Moj otac se spasio jer je sa grupom svojih prijatelja bježao sa jedne na drugu stranu logora kako bi izbjegli bombe – priča Lović

Lović je bio i inovator jer sam radio skice elektromotora za kućne uređaje. Nagrađivan je raznim ordenima među kojima su Orden sa srebrnim vijencem, Medalja za vojne usluge, Orden zasluge za narod, Medalja za rad i drugi.

Osim Lovića koji se specijalizovao za

Sa proslave 40 godina rada od puštanja u pogon

rad u Sloveniji, treba pomenuti i Iliju Boškovića koji je školovan u fabrici „Škoda“ u tadašnjoj Čehoslovačkoj. Tamo je proveo period dok se hidrocentrala gradila, a boravio je u jednom od domova za jugoslovenske studente u Hradec Kralovima. On je 1961. godine diplomirao za visokovoljikovanog radnika iz energetske struke u zanimanju mašinista vodenih turbina. Dužnost poslovođe u hidrocentrali preuzeo je 1988. godine, a penzionisao je 1993. godine.

Mnoge generacije su prošle kroz HE „Savo Mašović“, neki su čak provodili i djetinjstvo u njoj. Dijana Mašović bila je unuka Milette Mima Bulatovića, uklopničara, koji je vodio HE sedamdesetih i osamdesetih godina, a učestvovao je i u njenoj izgradnji. Školovanje je završio u Podgorici i nagrađen je Ordenom rada sa srebrnim vijencem. Dijana je posjetila HE prvi put posle 34. godine, a zvuk turbine je podsjetio na lijepo vrijeme provedeno u njoj.

- Period kojeg se ja sjećam, djed je bio šef u centrali, vozio je gazu i ladu nivu. Iz priča djedovih i babinih znam da je jedno vrijeme na posao išao biciklom, motorom, pa na skijama. Imam lijepe uspomene kada sam sa njim išla da odvede smjenu i da vrati prethodnu smjenu. Sjećam se moje prve vožnje na motornim sankama sa samo šest godina. Takođe se sjećam našeg odlaska na branu, koja se nalazi nedaleko od same centrale. Radnici i djed su branu obilazili često, a najviše u jesen i proljeće. Takođe, sa ponosom se sjećam i perioda kada je u centrali radio i moj otac. Tata je radio nekih četiri godine.

Mojim dolaskom u Rijeku Mušovića ispred hidrocentrale, poslije 34 godine, vratila su se lijepa sjećanja, oživjele su uspomene – priča Dijana Mašović.

Iako rad u hidroelektranama na prvi pogled izgleda monoton, postoje situacije kada trunkom nepažnje može doći do ozbiljnih posledica. Tako je Đuro Mitrović iz Bijelog Polja sredinom osamdesetih godina ostao bez ruku dok je stajao kod kontrolne table, tako što je došlo do strujnog udara. Tragičan ishod нико nije naslućivao, a dogodio se u djeliču sekunde.

Još jedna situacija nam govori o ozbilnosti ovog posla. Poslovođa u hidrocentrali Miroslav Popović poginuo je 2011. godine u 53. godini dok je mijenjao ulje u visokonaponskom postrojenju. Kako je objavljeno u medijima, nesreća se najvjerovatnije dogodila dok je Popović sišao ulje u transformatore ili u prekidače tog postrojenja. Dok je obavljao taj posao došlo je do takozvanog strujnog luka, koji je usmrtil Popovića. Tijelo nastradalog Popovića pronašle njegove kolege. Miroslav Popović je cijeli radni vijek proveo u hidrocentrali u Rijeci Mušovića, a u poslednjih nekoliko godina bio je smjenski električar i glavni poslovođa u centrali.

Iako je hidrocentrala u Rijeci Mušovića očuvana i u dobrom stanju, a sam objekat može poslužiti i kao muzej energetike, kao i sve ima rok trajanja. Zbog toga je potrebno postojeće mašine zamijeniti mašinama novijeg datuma kako bi se postigla bolja efikasnost u radu. I sam direktor HE „Perućica“ Radovan Đukanović ističe da je rekonstrukcija i revatizacija

opreme neophodna.

- Elektroprivreda Crne Gore je prepoznala značaj rekonstrukcije i početkom 2016. godine je formirana Radna grupa za prikupljanje podataka za izradu projektne dokumentacije za rekonstrukciju i modernizaciju. Zatim se pristupilo izradi geodetskih, geoloških i hidroloških podloga potrebnih za izradu tehničke dokumentacije i pribavljanju urbanističko tehničkih uslova od nadležnih institucija. Urađen je Projektni zadatak, raspisan Javni poziv, izabran najpovoljniji ponuđač i krajem 2018. godine sklopljen Ugovor sa kompanijom SISTEM MNE za izradu Idejnog projekta za rekonstrukciju opreme. Urađena je revizija Idejnog projekta i dobijeno pozitivno mišljenje. Da bi raspisali javni poziv za izradu Glavnog projekta i izvođenje radova rekonstrukcije elektrane potrebno je riješiti imovinsko pravne odnose sa vlasnicima pojedinih parcela i izmjenu prostorno planske dokumentacije na predmetnoj lokaciji, što je u toku - ističe Đukanović.

Od prvog kilovata pa sve do danas MHE „Savo Mašović“ je služila narodu, koji je golim rukama i podigao. Njeno bogatstvo ne mjeri se godišnjom proizvodnjom, već svjedočanstvima onih koji se dobro poznivali, u njoj dočekivali praznike, hrаниli se ili provodili djetinjstvo. Onih koji su bili tu da otklonile svaki kvar rizikujući ponekad i svoje živote. Naporima mnogobrojnih mašinaca, inžinjera, uklopničara, električara, poslovođa i drugih ljudi kako bi kolašinski Đerdap 72. godine ispisivao stranice crnogorske energetske industrije.

Sa proslave 72. godine od puštanja u pogon

Sa 500 miliona eura, intervenisaće Evropska unija podrškom zemljama Zapadnog Balkana, kako bi se ublažile posljedice energetske krize; u Albaniji i Makedoniji dramatična situacija, u Srbiji solarni bum, dok Slovenija kuburi sa ugljem

EU ublažava energetsku krizu u regionu?

I Crna Gora bi od Evropske unije trebala dobiti finansijsku podršku za prevazilaženje očekivane energetske krize, a to je i glavni povod posjete predsjednice Evropske komisije Ursule fon der Lajen državama Zapadnog Balkana. Iz Vlade su rekli da očekuju podršku od 30 do 40 miliona eura. EU je pripremila paket od 500 miliona eura bespovratne podrške kako bi pomoći region. Fon der Lajen je posjetila Skoplje, Sarajevo, Prištinu i Beograd. Makedoniji pomoći počinje sa 80 miliona. Za BiH je kratkoročno predviđen 71 milion eura za saniranje posljedica većih cijena energenata za privredu i ugrožena domaćinstva. Srbija će dobiti 165 miliona eura direktnе budžetske pomoći da se izbori sa energetskom krizom. "Ogromno hvala", rekao je tim povodom predsjednik Srbije Aleksandar Vučić. Srbija je, inače, još u decembru 2018. godine potpisala sporazum sa EU u vrijednosti od 49,6 miliona eura za finansiranje gasnog interkonektora Srbije i Bugarske. Međutim, izgradnja je počela tek u februaru ove godine i trebalo bi da bude završena do septembra naredne godine.

([vreme.rs](#), [vijesti.me](#))

Foto: Edi Rama / Facebook

Srbija zavisi od ruskog gasa

Srbija trenutno gotovo stoprocentno zavisi od ruskog gasa. Prema podacima Agencije za energetiku, svega 13 odsto podmiruje se iz domaće prozvodnje, a sve ostalo dolazi iz Rusije. Koliko to Srbiju košta uglavnom nije poznato, s obzirom da je većina aranžamana sa Gaspromom tajna. Sa gasnim interkonektorom Niš-Dimitrovgrad, Srbija će osim ruskog moći da uvozi i azerbejdžanski gas. On se gradi kao dio šire inicijative EU – Južnog gasnog koridora, koji za cilj ima smanjenje zavisnosti Europe od gasa iz Rusije. Jula ove godine, Evropska unija potpisala je memorandum o razumijevanju sa Azerbejdžanom, prema kom će do 2027. količine azerbejdžanskog gasa Evropi biti uđovostručene. Izvoz gasa iz ove države u EU je u odnosu na prethodnu godinu porastao za 40 odsto.

([FoNet](#), [RSE](#))

Rama: Da li će uopšte biti struje?

Premijer Albanije Edi Rama pozvao je ponovo stanovništvo da štedi struju, naglasivši da nije riječ samo o finansijskom trošku. Najveće pitanje nije koliko će cijena porasti, nego da li će biti energije na zimu, upozorio je. Rama je dodaо da je kriza u Albaniji gora nego prethodne dvije, izazvane zemljotresom i pandemijom virusa korona. Vlada Albanije će nastaviti da subvencionise električnu energiju za domaćinstva i male firme i potruđiće se najbolje što može da ona ne poskupi. Takođe je odložila uvođenje tarife od 42 leka (36 eurocenti) po kilovat-satu za domaćinstva za mjesecnu potrošnju preko nivoa od 800 kilovat-sati. Regulatorna uprava za energetiku (ERE) je planirala da je uvede 1. oktobra i da ta mjera traje do kraja godine. Međutim, kako je potrošnja za 35% bila niža nego prije mjesec dana, albanska Vlada je za sada povukla tu mjeru. Albanija u hidroelektranama proizvodi gotovo svu svoju struju.

([energetskiportal.rs](#))

Solarni bum u Srbiji

Korišćenje solarne energije za proizvodnju struje polako osvaja Srbiju. Domaćinstva i firme su u posljednjih nekoliko mjeseci instalirali oko 360 krovnih fotonaponskih elektrana, ukupne snage 5,7 megavata (MW), a prema najavama iz Ministarstva rudarstva i energetike, u proceduri su elektrane snage 100 megavata (MW). Usvajanje odgovarajuće regulative je omogućilo građanima da proizvode zelenu energiju za sopstvenu potrošnju. Takođe, Ministarstvo priprema izmjenu Uredbe o kriterijumima, uslovima i načinu obračuna potraživanja i obaveza između kupaca-proizvođača i snabdjevачa.

([energetskiportal.rs](#))

Makedonci sa američko-južnokorejskim konzorcijumom?

Energetska kriza u Sjevernoj Makedoniji poprima dramatične razmjere. U avgustu je Vlada produžila stanje krizne situacije u sektoru energetike sve do aprila 2023. godine kako bi se povećala proizvodnja električne energije, spriječili poremećaji na tržištu i zaštitile ugrožene kategorije stanovništva. Veliki broj kompanija, koje su prinudene da električnu energiju kupuju na tržištu po cijenama i preko 200 eura za megavat-sat, najavljuju smanjenje ili čak zatvaranje proizvodnih pogona i otpuštanje radnika. Adam Kortez, izvršni direktor kompanije UGT Renewables kaže da njegova kompanija sa južnokorejskim tehnološkim gigantom Hyundai Engineering (HEC), ima rješenje i da je spremna i da ga brzo realizuje. Razvili smo inovativan poslovni model koji podrazumijeva pružanje paketa usluga državama, odnosno nacionalnim elektroprivredama po sistemu „ključ u ruke“. Ovaj paket podrazumijeva usluge razvoja projekta, finansiranje, projektovanje, nabavku opreme i izgradnju i puštanje u pogon solarnih elektrana velikih kapaciteta i danas nezaobilaznih sistema za skladištenje električne energije. Novoizgrađene elektrane bi bile u vlasništvu elektroprivreda, koje će njima i upravljati. Paralelno sa realizacijom konkretnog projekta vrši se i transfer znanja i obuka kadrova u domaćim kompanijama, kaže Kortez. (energetskiportal.rs)

Foto: Lovni dnevnik/Youtube

Hrvatska i dalje bez postrojenja za tretman otpada

Hrvatska nema postrojenje za termički tretman otpada zbog čega gubi novac koji troši na izvoz otpada, ali i gubi energiju koju bi dobila iz ovakvih postrojenja, poručili su predstavnici industrije otpada u Hrvatskoj, i dodali da je zato neophodno izgraditi ovakvo postrojenje. Na panelu Reciklati, u okviru konferencije Croatia Waste Expo 2022, u organizaciji Poslovnog dnevnika čulo se takođe da tone i tone materijala odlaze iz države, pa Hrvatska dvostruko gubi, izvozi i novac iz države i energiju. Vanja Horvat, direktor firme Interzero Hrvatska, podsjetio je da se Beč grije na otpad, i istakao da je problem Hrvatske to što nema zatvoren sistem upravljanja otpadom. U zemlji, kako je naveo, postoje dva postrojenja za proizvodnju alternativnih goriva, ali nema nijednog koje ih može iskoristiti. On ističe da se na pomen ovakvog postrojenja javlja pobuna građana koja zaustavlja sve dalje korake, što donosi više štete nego koristi. (energetskiportal.rs)

Foto: Zorana Mihajlović/Facebook

Novi Pazar prebacio toplanu sa mazuta na biomasu

Novi Pazar je dobio novu toplanu na biomasu koja je zamjenila staro postrojenje na mazut čime će ovaj grad dobiti čistiji vazduh i efikasnije grijanje. Investicija je vrijedna sedam miliona eura i dio je projekta Promocija obnovljivih izvora energije - Razvoj tržišta biomase u Srbiji, koji je procijenjen na 108 miliona eura. Projekat, podrazumijeva dekarbonizaciju deset toplana i njihovo prebacivanje sa fosilnih goriva na biomasu. Toplana ima tri kotla, jedan na biomasu snage osam megavata i dva pomoćna, snage 4,5 MW i 7 MW, koji će raditi na prirodnim gasima, prenio je Sandžakpress. Toplana će povećati kapacitet sa 100.000 na 240.000 kvadrata. U sklopu investicije instalirano je 1.800 metra nove toplovodne mreže i modernizovano 700 metara postojeće.

(energetskiportal.rs)

Manjak uglja u Sloveniji

Termoelektrana TEŠ je prekinula rad na preporuku ELES-a, operatora prenosnog sistema Slovenije, da bi ugalj štedjela za zimu, budući da su isporuke preslabе. Nuklearna elektrana Krško je istovremeno u remontu, pa ta zemlja iz uvoza mora da podmiruje 75 procenata potreba za električnom energijom. Slovenski elektroenergetski sistem je trenutno u nepovoljnoj situaciji, mada zvaničnici tvrde da stabilnost nije ugrožena. Dva pogona TEŠ-a u redovnim uslovima obezbjeđuju dvije trećine domaće proizvodnje struje ili i više od toga. U ovoj situaciji, Slovenija 75 odsto svoje potrošnje pokriva iz uvoza. Međutim, udio je u nekim trenucima dostizao i 90 %!

(energetskiportal.rs)

Foto: TEŠ

U Evropskoj uniji zabilježena rekordna proizvodnja struje iz energije sunca i vjetra, što je uštedjelo 11 milijardi eura. Istovremeno države kreću u ograničavanje cijene gasa; Slovačka kreće u gradnju nuklearke, a Kina pravi prvu svjetsku hibridnu elektranu na moru

EU proizvela rekordnu količinu struje iz vjetra i sunca

U Evropskoj uniji je od početka rata u Ukrajini rekordna četvrtina ukupne struje proizvedena pomoću energije sunca i vjetra, što je uštedjelo 11 milijardi eura koje bi EU inače porošila na prirodni gas. Od marta do septembra iz energije sunca i vjetra proizvedeno je 24 odsto cjelokupne struje na teritoriji EU. Količina struje proizvedene iz tih obnovljivih izvora iznosila je 345 Teravatsati i porasla je za 39 Teravatsati u odnosu na isti period prošle godine. Za proizvodnju te količine struje bilo bi potrebno oko osam milijardi kubnih metara gasa, u vrijednosti od oko 11 milijardi eura. (energetskiportal.rs)

Slovačka otvara novi nuklearni blok ?

Novi blok u slovačkoj nuklearnoj elektrani Mochovce jedinica 3, od 471 MW napravio je još jedan korak prema tome da bude spreman za puštanje u rad početkom 2023, dostigavši stanje kontinuirane lančane reakcije. Jedinica će proizvoditi oko 3,7 TWh, pokrivajući 13% slovačke potrošnje električne energije i čineći zemlju samodostatnom.

(energetika-net.hr)

EU ide u ograničavanje cijene gasa

Premijeri i predsjednici 27 država članica dogovorili su na summitu u Bruxellesu da će EU prvi put zajedničkim snagama krenuti u regulisanje cijene gase: zajedničkom nabavkom, koja će biti većinom dobrovoljna, i uspostavljanjem privremenog mehanizma koji bi trebao svakodnevno određivati plafon cijena u transakcijama prirodnim gasom. Mađarski premijer Viktor Orbán se pohvalio kako je nakon mukotrpnih pregovora s evropskim članicama, uspio postići da se ograničenje cijene gase koje EU namjerava uvesti, neće odnositi i na tu zemlju, odnosno na njezine dugoročne ugovore, niti Mađarska ima namjeru zajednički dobavljati gas. Turska će biti čvoriste za prirodnji gas nakon što je postignut dogovor s ruskim predsjednikom Vladimirom Putinom, izjavio je predsjednik te zemlje Recep Tayyip Erdogan.

(energetika-net.hr)

Prvu poljsku nuklearku grade Amerikanci

Poljska je odabrala američku vladu i Westinghouse za izgradnju prve nuklearne elektrane, u sklopu nastojanja da koristi manje uglja i postigne veću energetsku nezavisnost. Poljska planira potrošiti 40 milijardi dolara za izgradnju dvije nuklearne elektrane s po tri reaktora, a posljednja će biti puštena u rad 2043. godine.

(energetika-net.hr)

Siemens Gamesa otpušta 10% zaposlenih

Kašnjenja u isporukama i porast cijena materijala doveli su kompaniju Siemens Gamesa, najvećeg proizvođača vjetroturbina u poziciju da gasi 2.900 radnih mesta u sklopu svog plana restrukturiranja. Uprava je saopštila da će se usredsrediti na segment vjetroturbina za elektrane na vodi.

(balkangreenenergynews.com)

Italija zagovara gas i nuklearnu energiju

Desničarski savez predvođen Đorđom Meloni, koji je na izborima u Italiji odnio većinu mesta u oba doma parlementa, zalaže se za povećanje domaće proizvodnje gasa i izgradnju prateće infrastrukture kao i za korišćenje nuklearne energije. Tri pobjedničke stranke su najavile da će ispitati opcije za bezbjednu upotrebu nuklearne energije, a nagovijestile su i obnovu zatvorenih nuklearki. Poslednje dvije od četiri nuklearne elektrane, zatvorene su prije kraja svog životnog vijeka nakon referendumu iz 1987., a jedna je ostala nezavršena.

(balkangreenenergynews.com)

Kina: prva hibridna elektrana na moru

Kineski SPIC je iskoristio tehnologiju kompanije Ocean Sun i prvi izgradio komercijalnu plutajuću solarnu elektranu na moru. Pritom ju je povezao s jednom vjetroturbinom i tako stvorio prvu svjetsku hibridnu elektranu na moru.

U ovoj zemlji je upravo otvoreno najveće postrojenje sa protičnim vanadijumskim baterijama. Pored toga, grad Čaodžou u pokrajini Guangdung je nedavno objavio plan za vjetroelektranu na moru od 43,3 gigavata u Tajvanskom moreuzu.

(balkangreenenergy.com)

Evropa je kontinent koji se najbrže zagrijava

Evropa je kontinent sa najvećim porastom temperatura u poslednjih 30 godina, navodi se u novom izvještaju Svjetske meteorološke organizacije, koja upozorava da će ekstremne vrućine, šumski požari, poplave i druge posljedice klimatskih promjena uticati na društvo, privrede i ekosisteme.

Temperature u Evropi su rasle prosječnom stopom od oko +0,5 stepeni Celzijusa svake decenije, a kao rezultat toga, alpsi glečeri su izgubili 30 metara u debljini leda od 1997. do 2021. Ekonomsku štetu je veća od 50 milijardi dolara.

(balkangreenenergy.com)

NJEMAČKA PONOVO
OTVARA PET ELEKTRANA
NA LIGNIT

Gvozdeni zakon električne energije

Njemačka će produžiti radni vijek svoje tri nuklearne elektrane, objavili su brojni mediji. Zelena partija se protivila odluci da se reaktori drže na mreži. Potez je pokazao da njemački političari prepoznaju potrebu za pouzdanim postrojenjima na mreži, čime se osigurava da zemlja ima dovoljno struje ove zime. Ali, još jedno jednakovo važno saopštenje, koje je takođe objavljeno privuklo je daleko manje medijske pažnje: njemački kancelar Olaf Šolc objavio je da Njemačka ponovo otvara pet elektrana koje sagorijevaju lignit, ugalj niskog ranga.

Povratak Njemačke na lignit još jednom potvrđuje Gvozdeni zakon električne energije, koji kaže da će ljudi, preduzeća i vlasti učiniti sve što moraju da dobiju struju koja im je potrebna.

Zaista, povratak Njemačke na lignit je pun kontradikcija.

Gvozdeni zakon električne energije je toliko moćan da javno preduzeće RWE demontira vjetropark Kejenberg u zapadnom dijelu zemlje da bi napravilo više prostora za rudnik Garcvajler. Lignit iz Garcvajlera napaja elektranu Neurat C, jednu od elektrana koje se vraćaju na mrežu. Portparol RWE-a rekao je listu Gardijan da „shvatamo da ovo djeluje kao paradoks.“

Da, paradoksa ima mnogo. Potreba Njemačke da drži upaljena svjetla objašnjava zašto je vlasta spremna da ignoriše činjenicu da sagorijevanje lignita za proizvodnju električne energije emituje više ugljen-dioksida nego bilo koji drugi oblik proizvodnje energije.

SAGORIJEVANJE LIGNITA JE U SUPROTNOSTI SA KLIMATSKIM CILJEVIMA NJEMAČKE

Štaviše, sagorijevanje lignita je u suprotnosti sa klimatskim ciljevima Nje-

Njemački kancelar Olaf Šolc najavio je da će pet elektrana na lignit biti ponovo otvorena, iako sagorijevanje lignita za proizvodnju električne energije emituje više ugljen-dioksida nego bilo koji drugi oblik proizvodnje električne energije. Njemačka će, takođe, produžiti radni vijek svoje tri nuklearne elektrane

mačke. U okviru veoma hvaljenog Enerdzievenda (energetski preokret) Njemačka se obavezala da će smanjiti svo-

je ukupne emisije gasova staklene baštice za 95% do 2050. Troškovi tog obećanja mogli bi da iznose više od 500 milijardi

dolara do 2025, a ta cifra se računa samo za investicije potrebne za dekarbonizaciju elektroenergetskog sektora. Posljedica tih troškova je da stanovnici Njemačke sada plaćaju najviše cijene struje u Evropi.

Naravno, Njemačka nije jedina zemlja koja dokazuje gvozdeni zakon električne energije. Globalna potražnja za ugljem

raste već mjesecima. Evropske elektroprivrede se bore da kupe što više uglja kako bi zamijenile ruski prirodni gas. Referentna cijena u Njukaslu za termalni ugalj koji ide na azijsko tržište, bila je nekoliko mjeseci za redom blizu 400 dolara po toni. To je osam puta više u odnosu na cijene viđene početkom 2020. U julu je

Međunarodna agencija za energetiku saopštila da će upotreba uglja širom svijeta dostići ove godine istorijske maksimume.

KINA PLANIRA IZGRADNJU 43 TERMOELEKTRANE NA UGALJ

U avgustu su Centar za istraživanje energije i čistog vazduha i Global Enerđi Monitor izvjestili da Kina planira da izgradi 43 nove elektrane na ugalj, kao i 18 novih visokih peći. Kako je prenio Time, projekti su „najavljeni u prvoj polovini ove godine, uprkos obećanju ovog najvećeg zagadživača na svijetu da će svoje emisije dovesti do vrhunca prije 2030. i da će zemlju učiniti ugljenično neutralnom do 2060. godine“.

U izvještaju se takođe navodi da je Kina započela izgradnju 15 gigavata novih energetskih kapaciteta na ugalj „izgradnja je počela u prvoj polovini godine. Najavljen je ili ponovo aktivirano 24 gigavata novih projekata... Obim novih projekata predstavlja povratak na nivo pre Kovida, nakon što su novi projekti porasli 2020., ali i dalje iznosi skoro jednu elektranu na ugalj nedjeljno.“

Ova posljednja rečenica je izvanredna i vrijedi ponoviti: ove godine Kina počinje izgradnju skoro jedne nove „elektrane na ugalj nedjeljno“.

Najavljujući ponovno otvaranje fabrika na lignit, Šolc je tvrdio da je taj potez „vremenski ograničena, ali neophodna hitna mjeru“. Dodao je da će Njemačka „nastaviti čvrsto da stoji iza naših klimatskih ciljeva“.

Šolc je takođe rekao: „Ruska agresija i njene posljedice ne smiju da dovedu do svjetske renesanse uglja... Mi ćemo dati jasne ponude kako bi zemlje u razvoju i zemlje u usponu takođe mogle odlučno da krenu u ostvarenje klimatski neutralnog energetskog sektora.“

Trenutno, ideja o „klimatski neutralnom“ energetskom sektoru u Njemačkoj i skoro svakoj drugoj zemlji na planeti je zapostavljena u odnosu na potrebu da svjetla ostanu upaljena.

Ako su zemlje svijeta ozbiljne u pogledu smanjenja emisije gasova staklene baštice, put naprijed je prirodni gas i nuklearna energija. Ako je cilj brzo dekarbonizovati sektor električne energije i industrije, cilj mora biti razvoj i postavljanje na hiljadu manjih, sigurnijih, jeftinijih nuklearnih reaktora.

Izvor:
[energijabalkana.net \(Forbes\)](http://energijabalkana.net)

PREDRAG RADOŠEVIĆ,
PROFESIONALNI BOKSER

Upornošću do svjetskog trona

Predrag-Peđa Radošević, profesionalni bokser, u svijet sporta zagazio je prije dvadeset tri godine, i od tada se okitio sa bezbroj priznanja koja su ga uvrstila u sam vrh svjetskog profesionalnog boksa. Od trideset osam profesionalnih mečeva, trideset pet je završio u svoju korist. U oktobru ove godine došao je do trona svjetskog Prvaka u WBU federaciji. Mnogo je prolivenog znoja bilo na ovom putu, ali kada se postignu željeni rezultati i dva puta dobije priznanje Najbolji sportista Crne Gore, sve teškoće, odricanja, usponi i padovi, odluke o povlačenju se zaborave... smisao njegovog životnog opredeljenja u potpunosti je ostvaren

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

Došao si do trona Svjetskog Prvaka u WBU federaciji, i još jednom si potvrdio da si u samom vrhu svjetskog profesionalnog boksa. Sada, kada je meč iza tebe, kakve utiske nosiš iz ove borbe?

Moram priznati da je meč bio iscrpljujući, trajao je dvanaest rundi. Protivnik Boško Mišić je iskusni borac, borac koji je konstantno u mečevima. I pored toga pokušao sam da nametnem moj stil borbe od prve sekunde, to mi je pošlo za rukom. Imao sam pad u nekoliko rundi, te runde su pripale protivniku, ali sam se poslije devete vratio na kontra udarce, priveo meč do kraja i na kraju slavio.

Šta ova titula znači za tebe?

Iskreno, ova titula je kruna moje karijere koja traje dvadeset tri godine. Imao sam četiri napada na svjetsku titulu u profi boksu: 2006.godine za pojaz WBC Jouth Prvaka svijeta, 2014.godine za IBF šampionski pojaz i 2016.godine za WBO

šampionski pojaz. Zahvaljujući menadžeru Redži Dedeiću i stručnom štabu uspjeli su i ove godine da zakažu meč za Prvaka svijeta.

Za jedan ovakav meč, potrebne su velike pripreme, odricanja...

Na koji način im prilaziš?

Da bi bokser napravio dobar rezultat potrebna su velika odricanja, mora se prići meču maksimalno odgovorno i fokusirati se na pripreme. Treninge sam imao dva puta dnevno – sedam neđelja, dok sam se osme relaksira. Spremiti se za dvanaest rundi meč je vječnost. Trenirao sam u Podgorici i sparingovao u klubovima BK Podgorica i BK Power boxing. Zahvaljujući tim treninzima, meč sam dočekao maksimalno spremam, neizmjerno motivisan, u pitanju je svjetska titula. Veliko opterećenje mi je bilo to što nisam dvije i po godine boksovao, ali od trenutka ulaska u ring, odmah sam se prilagodio.

Boks je borilačka vještina i sport, njegovi ljubitelji kažu da je „plemenita vještina“. Mnogi se ne

bi složili sa definicijom „plemenita vještina“, svjedoci smo da se u mečevima lome arkade, nosevi...

Koja je tvoja definicija?

Boks je umjetnost, to je moja definicija. Svaki udarac se uči po milion puta, pravi se taktika, tehnika se usavršava... Ne bih se složio sa komentarom da je „plemenita vještina“ bez obzira što važi za isti. Svi mi, koji uđemo u ring, želimo pobedu, dosta se povreda dobija i zadaje, nažalost bude i smrtnih slučajeva na profi ringu širom svijeta... Zar reći da je plemenita vještina?

Iz trideset osam mečeva na profesionalnom ringu, trideset pet si riješio u svoju korist. Što je to što te tjera naprijed?

Od prvog dana sam imao svoj cilj i lagano sam gazio prema njemu. Nije sve bilo idealno, bilo je uspona, padova, teških trenutaka, odluka o prekidanju karijere... Ipak, na kraju sam istrajao i ostao u ringu, uželim se borbi i opet se vratim. Kada dođe porodica čovjek nema veliku slobodu i vremena za pripreme, ali sam

iskorišćavao najbolje trenutke i uvjek bio u treningu. Sada, kada se okrenem iza sebe, sa dvadeset tri godine karijere, mogu reći da mi je boks dosta dao, ja sam njemu dao svoj život i živio sam za svaku pobjedu. Težak i trnovit to je put, na kraju se sve to isplatilo i krunisao sam cijelu karijeru!

Koji meč te je najviše namučio?

Bilo je dosta teških mečeva. Borio sam se sa velikim borcima kao što su Mamadou Thiam, Cagri Ermis, Jozsef Matolcsi, Virgilius Stipulionis... Izdvojio bih meč sa Jozsef-om Matolcsi-jem za WBC pojasm. Meč je bio u prepunoj dvorana SC Moraca. Dobro pamtim tih dvanaest rundi pakla. U jedanaestoj rundi sam ga oborio, da bi on tada krenuo jače i žešće, nego u prvoj rundi. Na šest mjeseta mi je bila iscjepana arkada, meč seugo spominjao u javnost. Takav tempo dvanaest rundi, niko nije mogao da predvidi.

U kojem si meču doživio najveću radost?

Najveću radost mi je donio meč protiv Ronny Gabela za Šampiona Evrope, na njegovom terenu i njegovoj organizaciji, meč u dvanaest rundi, iscrpljujući meč. Osvajanjem titule Prvaka Evrope u WBO, po drugi put sam proglašen Najboljim sportistom Crne Gore. To priznanje iz

svoje zemlje uljepšalo mi je titulu Prvaka Evrope i stavilo krunu na tu moju godinu.

Kada bi svodio svoj sportski bilans da li si zadovoljan ostvarenim?

Naravno da sam zadovoljan, iza sebe imam pojasm Prvaka svijeta u WBC do 23 godine, internacionalni pojasm IBF, pojasm WBC, pojasm Šampiona Evrope u WBO i sada pojasm Prvaka svijeta u WBU. Mnogo mečeva mi je uljepšalo život, dva puta Najbolji sportista Crne Gore, mislim da je to dovoljno da budem presrećan. Boks mi je donio mnogo lijepih stvari, mnogo no-

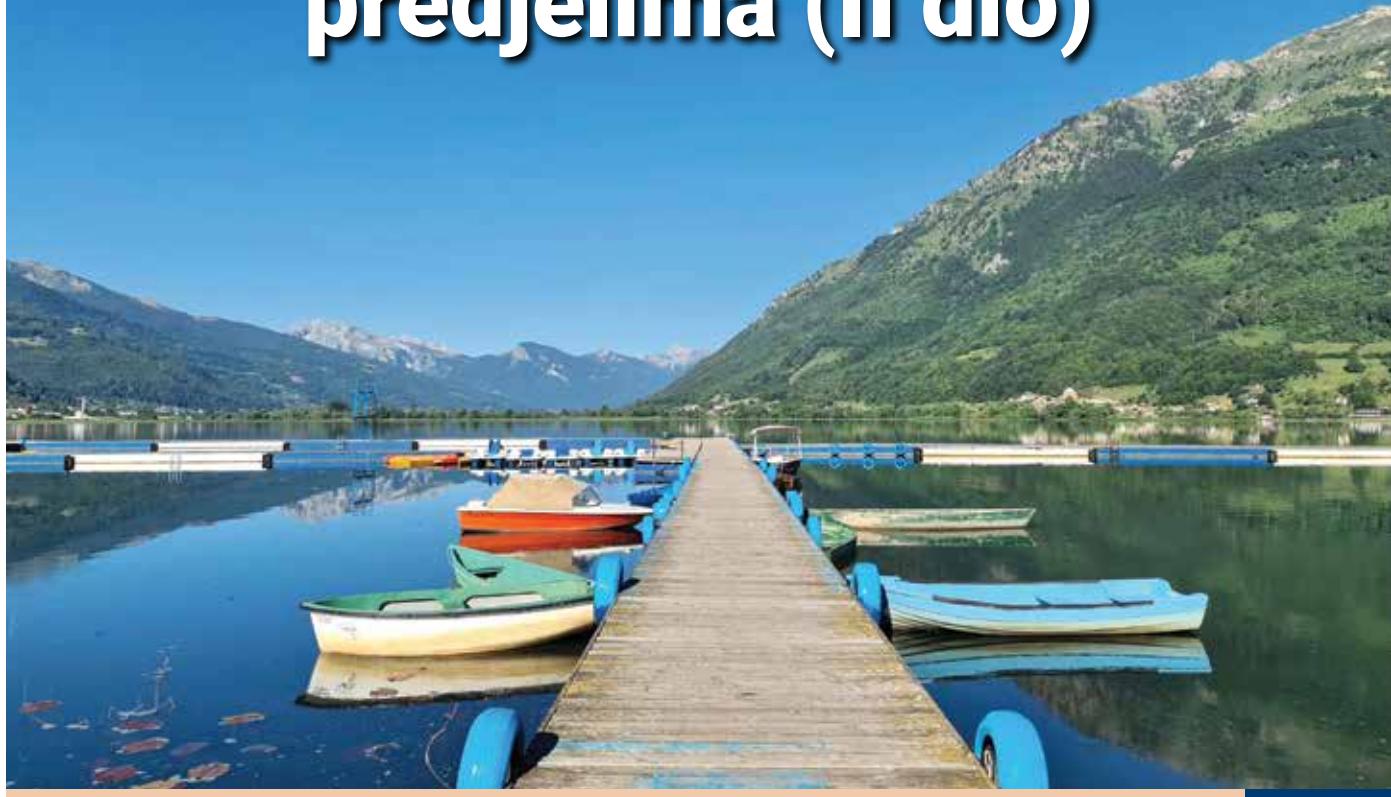
vih prijateljstava, putovanja...

Što je ono što možemo očekivati od tebe u budućnosti?

Ako Bog da, moj sledeći plan je odbrana titule u svom rodnom gradu Podgorici ili u hotelu Splendid u sklopu Grand Prix turnira, koji organizuje menadžer projekta Boban Nikić, sa kojim imam dugogodišnju saradnju. Poslije karijere, o tome već razmišljam, želim da se posvetim mlađoj generaciji sa ciljem da im prenosim iskušto koje sam ja godinama sticao.

Putošestvija crnogorskim predjelima (II dio)

Kako sam imao mogućnost da spojam petak sa praznikom Dana Državnosti, na raspolaganju sam dobio pet slobodnih dana, mali godišnji odmor. Ovog puta sam odlučio da ih provedem u Crnoj Gori. Po ko zna koji put, uputio sam se ka Kolašinu, Biogradskom jezeru, Plavu i Gusinju. Uputio sam se planinskim predjelima, bježeći od vrelina julskih dana, nadajući se da ću tamo naći osvježenje, potrebno u ljetnjim danima. Uputio sam se novootvorenim auto-putem, za koji, iz iskustva vožnje po mnogim evropskim auto-putevima, mogu reći da je savršen. Tek kada se prođe njime, vidi se koliko je truda uloženo, nije čudo što se kasnilo sa izgradnjom. Svima koji su učestvovali u njegovoj izgradnji može se samo reći: „Svaka čast“!

Tekst i fotografije: Andrija Kasom

PLAV ZASLUŽUJE MNOGO VIŠE TURISTA

U Plav sam stigao u popodnevnim satima. I pored kasnih popodnevnih sati vrućina je bila žestoka. Po smještaju u hotelu, uputio sam se ka Plavskom jezeru. Na ponti jezera bilo je još ljudi, sunčali su se, vozili se čamcima po jezeru, uživajući u ljepotama koje im jezero može priuštiti. Pridružio sam im se, sjeo sam na ivici ponte i uživao u slikama djece koja su svoje zadovoljstvo nalazila u skokovima sa skakaonice. Njihova radost, postala je i moja, kroz glavu su mi prolazile upamćene slike brzbrižnog djetinjstva, počeo

sam da starim. Vidjevši mi foto aparat, pojedinci su me zamolili da uradim slike njihovih skokova, sa zadovoljstvom sam im izašao u susret. Na jezeru sam ostao dok Sunce nije počelo da zalazi, počelo je lakše da se diše. Bio sam spremjan da nastavim dalje kroz grad. Uputio sam se kod Kule Redžepagića sagrađena u XVII vijeku. Na moju žalost, bila je zatvorena, posjete istoj bile su završene. Obišao sam Staru (Carsku) Džamiju, izgrađenu 1471. godine, najstariju džamiju u Plavu. U njenoj neposrednoj blizini je Sultanova džamija izgrađena u XX vijeku. Nastavio sam lutanje starim dijelom grada, i obavezno svratio u nezaobilaznu ćevabdžinicu „Izvor“, ćevapi su po mojoj meraku. Očekivao sam da je u ovom dobu godi-

ne Plav pun turista, međutim rijetke sam srelo, u svim hotelima je bilo slobodnih mesta. Najčešći gosti su planinari, Plav obiluje okolinom koja plijeni ljepotom. Imao sam u planu posjetiti i Hridsko jezero, odavno je ta želja u meni. Ljudi sa kojima sam razgovarao nijesu mi preporučili da idem svojim autom, put je loš, prepun rupa, i da mi je najbolje rješenje da to uradim sa nekim džipom, postoje takveture. Zbog toga sam odustao, ostavio sam to za drugi put.

Kako sam ranoranilac, poslije popijene kafe u hotelu, ponovo sam se vratio Plavskom jezeru, u tim jutarnjim satima je prazno, mirna voda daje fantastične refleksije, slike koje se pamte. U vazduhu se osjećalo da će i ovo biti još jedan

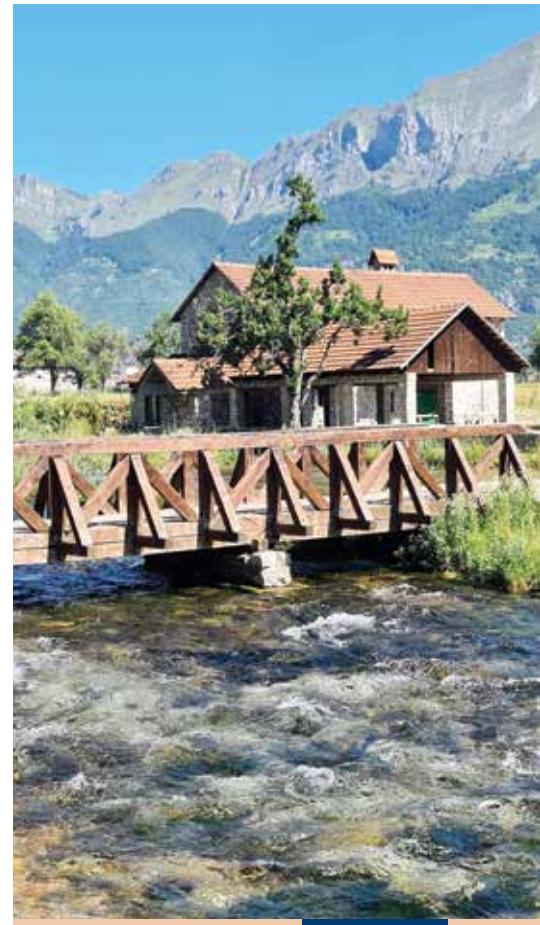
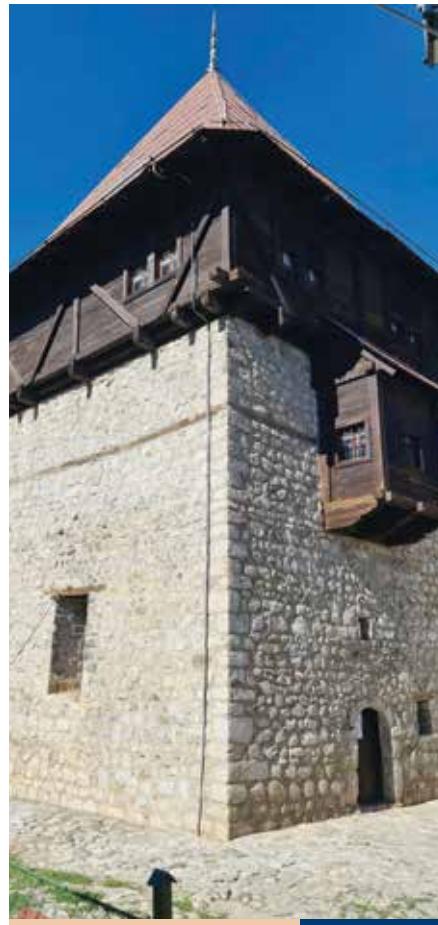
tropski julski dan. Zadovoljan urađenim snimcima, nastavio sam dalje, ovog puta starim putem koji vodi do Gusinja. Morao sam svratiti u Komnenovo etno selo, na domaću, dobru kafu i još jednom osjetiti dobru atmosferu koja ovde vlada.

LOŠE PUTEVE NADOMJESTE LJEPOTE OKOLINE GUSINJA

Put koji vodi ovom stranom jezera je jednim dijelom dobar, a prelaskom na teritoriju Gusinja, počinje da biva prava avantura, potrebno je preskočiti sve rupe, a priznajem teško ih je izbjegći. Dolaskom u Gusinje, na pojedinim ulicama zastoji, mijenja se stari asfalt, krpe se rupe. To me je obradovalo, konačno su počele da se krpe rupe, koje dobro pamtim u ovom gradiću prije par mjeseci. Dolaskom na Ali Pašine izvore, u tim jutarnjim satima, bio sam jedini posjetilac. Postojeći restoran zatvoren, iako sam imao u planu doručkovati na ovom prelijepom mjestu, uživajući u ljepoti izvora, tišini koju su dopunjavali zrakavci sa svojom pjesmom... Pomalo razočaran nemogućnošću ostvarivanja svog plana, nastavio sam sa fotkanjem ljepote, po ko zna koji put, a svaki put drugačijom. Sunce je sve žeće i žeće peklo, počeo sam da se kupam u znoju.

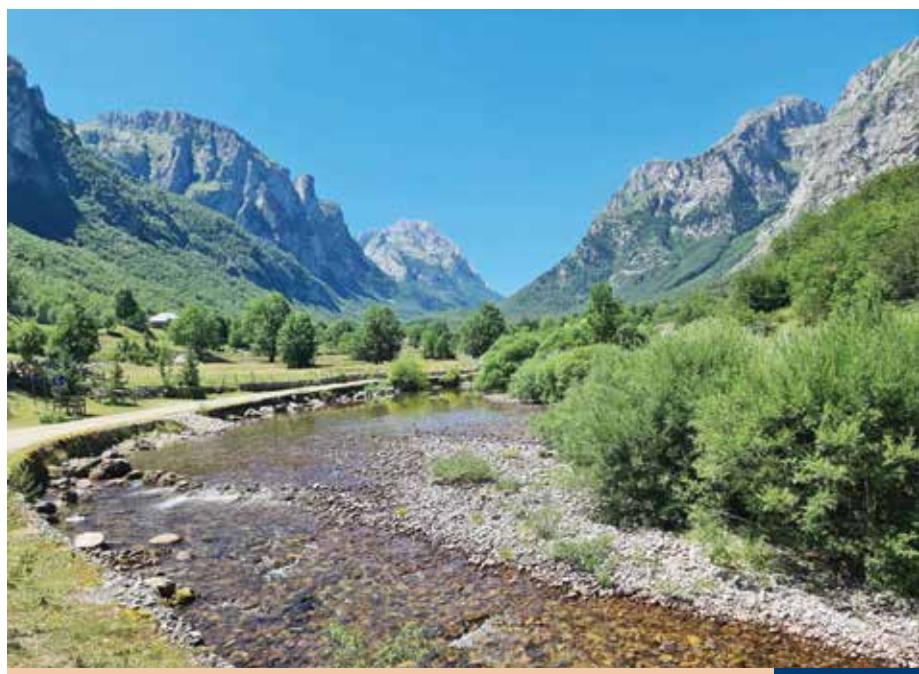
Uputio sam se ka vodopadu Grlje. Put isti kao i prije nekoliko mjeseci, ponovo rupa na rupu, a saobraćaj intezivan. Nervozu zbog ovog dijela puta, otklonio mi je dolazak do vodopada Grlje. Kako me je stomak opominjao da se nešto mora prezalogajiti, svratio sam u restoranu u neposrednoj blizini istog. Za doručak su imali jedino nacionalno jelo Flija, to me je obradovalo, nikada prije ga nijesam probao. Jelo je ukusno, i sasvim dovoljno za doručak. Flija ili filija je pita koja se priprema na tradicionalan način svojstven narodu sa Kosova i Albanije. Priprema se slično tjestu za palačinke, a nadjev je od sira, kajmaka i začina, peče se ispod sača tri sata i sastoji se od osam slojeva – kazao mi je konobar, nijesam znao što je. Ovo jelo neću preskati kad god budem na ovim prostorima.

Hladovina u kojoj sam sjedio, izuzetno mi je prijala, nije mi se ustajalo i krenuti dalje. Time sam pravio grešku, plan mi je bio da odem do Oka Skakavice, a Sunce je sve žeće i žeće peklo, i čini mi se, u najvećoj njegovoj žestini uputio sam se ka Oku Skakavice. Putem, teško je bilo naći hladovinu, mozak mi je počeo prokuvavati. Srećom, tih nekih pola sata hodanja su

prošla i našao sam se na Oku Skakavice, jedva dišući i okupan znojem. U okolnoj hladovini bila je veća grupa turista. Poslije izvjesnog vremena, kada sam se vratio u normalu, ovu nestvarnu ljepotu, te neviđene boje sam ovjekovječio, zadovoljan sam se vratio do auta i nastavio svoj put dalje.

Znajući da je put od Andrijevice do Matješeva kraći, krenuo sam njime, i zakleo se sebi da neću više nikad, pa makar morao prelaziti stotine dodatnih kilometara. Put, prepun rupa, koliko god se čovjek trudio da ih preskoči, nemoguće je. Vozeći se ovim putem imao sam utisak da sam na talasima. Nikad više ovim putem!

**VRATA NOVOG PARKA KRAJ BRANE NA JEZERU
KRUPAC USKORO ĆE BITI OTVORENA ZA NAŠE SUGRAĐANE**

Nikšić dobija novo mjesto za odmor

Marija Vukotić

Uokviru projekta, koji Elektroprivreda Crne Gore sprovodi u saradnji sa Opština Nikšić, izgradnja parka biće uskoro

završena. Brojni sadržaji očekuju posjetioce, a prostor će biti opremljen sa preko 500 stabala. Vrijednost radova je oko 250.000 eura.

Radovi na parku, koji će uskoro biti završen, trajali su oko 120 dana. Realizator radova je firma "AG Info plan"

iz Nikšića sa podizvođačima, a stručni nadzor je radila opštinska Agencija za projektovanje i planiranje.

Sredstva je, polazeći od interesa u vidu pošumljavanja područja iza brane, a u vezi sa sprečavanjem erozije tla i održavanja stabilnosti brane, obezbijedila Elektroprivreda - kazao je Nikola Kosović iz EPCG.

Biće zamijenjena rasvjeta, preko kanala su planirana dva drvena mosta, predviđen je i parking prostor, kao i pošumljavanje na ukupnoj površini od oko 130.000 metara kvadratnih. Ono sto očekuje naše sugrađane jeste lijep i opremljen prostor za rekreatiju i odmor - kaže Kosović.

Planirano je da park sa igralištem, koji zauzima površinu od oko 7.000 metara kvadratnih, u potpunosti bude prilagođen djeci i ljubiteljima prirode. Sprave za djecu napravljene su od prirodnih materijala sa svim neophodnim elementima zaštite djece od povređivanja.

Igrališta za djecu ispunjena pijeskom na površini od 450 m², u kojima će se nalaziti i sprave za igru, napravljene su od oblica i poluoblica. Park će biti opremljen i mobilijarom. Projektant je težio i napravio odlična rješenja svih elemenata mobilijara i parka uz upotrebu prirodnih materijala. Svi elementi ove površine projektovani su u skladu sa prirodom, odnosno u cilju njenog što manjeg narušavanja - zaključuje Kosović.

„BUDI U TOKU – BUDI U IGRI“

NAGRADE
85 KOLA:

PANEL KONVEKTOR PODNI SA
TERMOSTATOM TESY 2000W

x3

KUPAT.GRIJALICA SA
SUŠAČEM PEŠKIRA DIGITAL.
W 2000W TESY

x3

ELEKTRIČNA
GRIJALICA HL213V

x10

85. КОЛО
НАГРАДНЕ ИГРЕ

„БУДИ У ТОКУ – БУДИ У ИГРИ“

Nagradno pitanje:

KOLIKA JE KALORIJSKA VRIJEDNOST UGLJA KOJI TROŠI TE „PLJEVLJA“?

PRAVILA:

Pravo učešća u nagradnoj igri imaju samo zaposleni u EPCG koji tačno odgovore na pitanje i pošalju kupon sa odgovorom i ličnim podacima. Svaki zaposleni može poslati samo jedan kupon. Svi koji pošalju dva ili više kupona, kao i oni koji pogrešno odgovore na pitanje, biće diskvalifikovani. Nagradnu igru prieđe Sektor za korporativne komunikacije, te zaposleni u njemu ne mogu učestvovati.

Kupone je potrebno poslati najkasnije do 05. decembra na adresu EPCG, Sektor za korporativne komunikacije, Vuka Karadžića 2, Nikšić, sa naznakom „za nagradnu igru“, ili ubaciti u za to predviđene kutije.

Dobitnici će biti kontaktirani po izvlačenju, a njihova imena objavljena u narednom broju lista Elektroprivreda.

KOMISIJA ZA IZVLAČENJE:

Tatjana Knežević-Perišić (Sektor za korporativne komunikacije)
Miodrag Vuković (Sektor za korporativne komunikacije)

DOBITNICI 84 KOLA:

Friteza Uno X 3

Gordana Todorović (Direkcija)
Milorad Bajović (TE Pljevlja)
Zoran Marković (Direkcija)

Gril tiganj Allufion X 5

Snežana Bulatović (Direkcija)
Mijajlo Vasović (HE Piva)
Snežana Stanišić (Direkcija)
Amer Bambur (TE Pljevlja)
Jelena Bojanić (Tima za internu reviziju)

Ručni mlin za meso Lacor X 5

Sanja Durutović (SOLAR)
Vanja Milatović (Snabdijevanje Podgorica)
Marijana Jovićević (Snabdijevanje Bar)
Lidija Bošković (Direkcija)
Svetlana Kotri (Direkcija)

Šerpa friteza Eat Italy X 3

Ana Čalasan (FC Proizvodnja)
Vinka Gardašević (GFD)
Jovana Božović (Direkcija)

Tiganj za palačinke Tefal X 5

Milan Vlahović (HE Perućica)
Dragoljub Ognjenović (HE Piva)
Svetlana Krunic (FC Snabdijevanje)
Senka Adžić (Snabdijevanje Plužine)
Lidija Šćekić (Snabdijevanje Budva)

Име и презиме: _____

Пословна јединица: _____

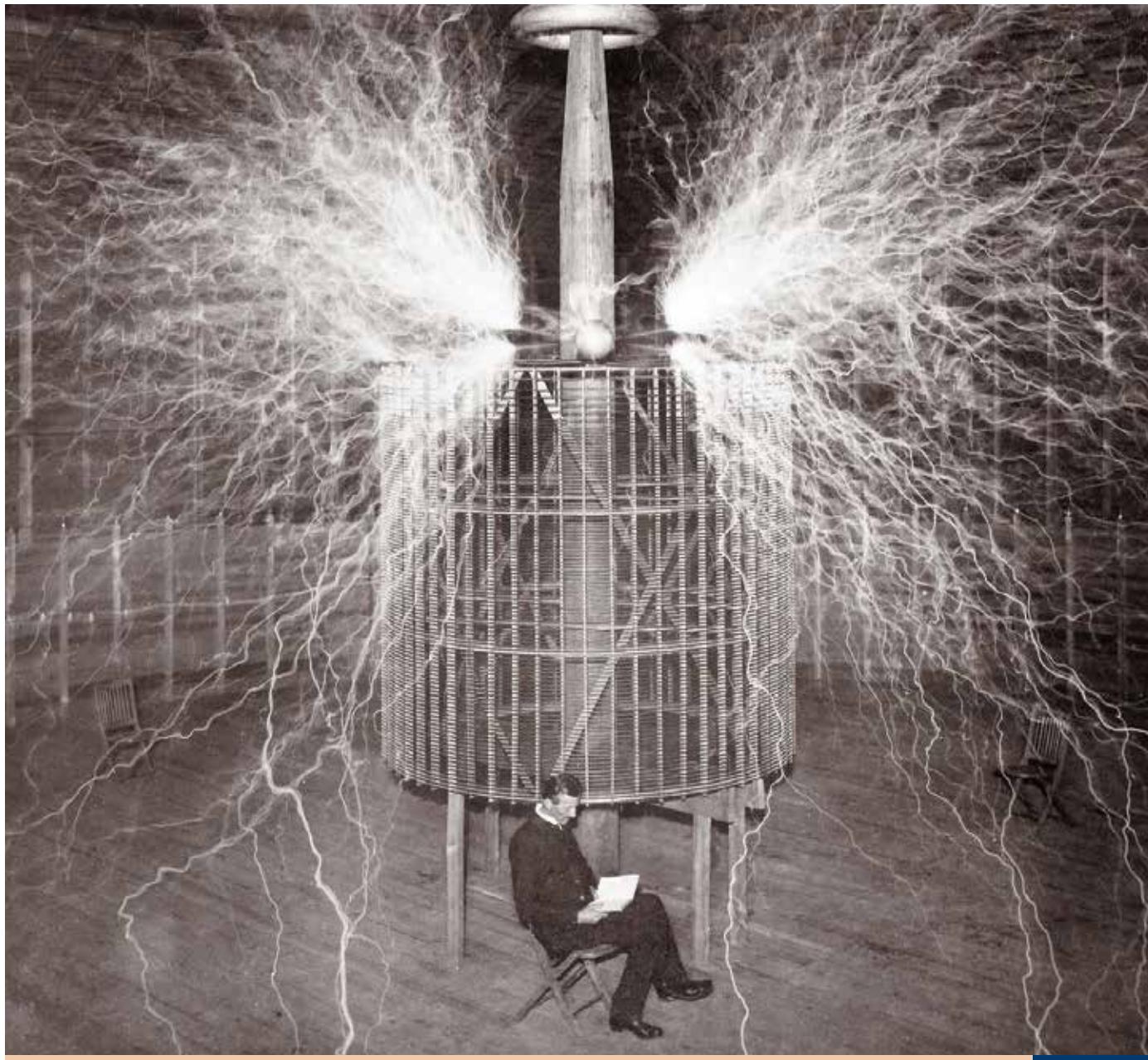
Број телефона: _____

е-маил: _____

Одговор: _____

Nikola Tesla

Sama planeta Zemlja očigledno je rotor gigantskog električnog generatora. Zemlja je, dakle, magnet koji se obrće. Tesla je, prema tome, zaključio da nema nikakve potrebe graditi objekte koji proizvode struju, jer Zemlja to već ionako čini. Potrebne su samo antene kojima bi se to ogromno električno polje jednostavno upotrijebilo. Ono bi u potpunosti bilo i ekološki čisto,

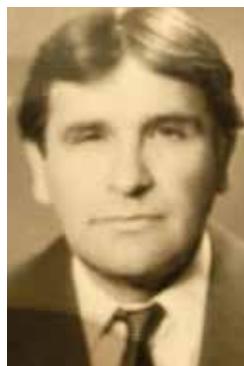
Nikola Tesla je genije nauke i neshvaćen

naučnik čija su najveća naučna otkrića i dalje neprimjenjena. On je išao trećim putem u fizici koji je u dvadesetom vijeku u potpunosti zanemaren. Razvijale su se relativistika i kvantna mehanika, ideje bez najdubljeg značaja, koje su danas potpuno iscrpljene. Pobjedila je tehnologija zasnovana na nedovoljno promišljenim fundamentima fizike i matematike, i zastranila koristeći zemljine resurse na takav način da to čitavo čovječanstvo danas dovodi u opasnost i ugrožava mu opstanak.

Mudre misli

- Nije da se ne usuđujemo jer je teško, već je teško jer se ne usuđujemo. Seneka
- Čovjek koji zna prikriti svoje neznanje i nije potpuna neznalica. Zdravko Kurnik
- Svijet je opasno mjesto za život, ne zbog ljudi koji su zli, već zbog dobrih ljudi koji ništa ne preuzimaju. Albert Einstein
- Nađi vremena za smijeh, to je melodija duše. Majka Tereza
- Samo je jedan kutak svemira koji sigurno možete promijeniti, a to ste vi sami. Aldous Huxley
- Ljudi ne možemo ničemu poučiti; možemo im samo pomoći da to okriju u sebi. Galileo Galilei
- Jedina prava mudrost je u spoznaji da ništa ne znaš. Sokrat
- Kad bi svi ljudi znali šta jedni o drugima govore, na svijetu ne bi bilo ni četvorice prijatelja. Blaise Pascal
- Vrlo je važno ne odustati. Tek tako možete nešto i učiniti. Stephen Hawking
- Ako želiš da se o tebi dobro misli, nemoj o sebi dobro govoriti. Blaise Pascal
- Imali bismo više mira kad se ne bismo optrećivali onim što govore i rade drugi. Toma Kempinski
- Imajte malo strpljenja; tračevi nisu dugog vijeka. Istina je dijete vremena; zato će se prije ili kasnije pojaviti i stati u vašu odbranu. Immanuel Kant
- Što više volimo svoje prijatelje, manje im laskamo. Moliere
- Mnogi su ljudi nesretni jer su izabrali da budu nesretni! R. Bach
- Nije najveća budala onaj koji ne zna čitati, nego onaj koji misli da je sve ono što pročita istina. Ivo Andrić
- Kad bi ti na sebi popravio sve ono što na drugima kudiš, bio bi savršen! Narodna
- Maštovitost je daleko važnija od znanja. A. Einstein

tanja.nikcevic@epcg.com

Aleksandar – Aco Rajković (1933.- 2022.)

Dana 21. oktobra 2022. godine preminuo je u 89 godini dugogodišnji radnik naše kompanije Aleksandar – Aco Rajković. Rajković je cijeli radni vijek, u trajanju od 40 godina, proveo u Elektroprivredi Crne Gore.

Radni vijek je započeo u građevinskoj službi tadašnjih elektrana, gdje je radio kao šef građevinske službe He "Perucica". Nakon toga Aleksandar Rajković je radio u timu projekta modernizacije He "Perucica" u okviru Direkcije za razvoj i inžinjering.

Aleksandar – Aco Rajković sahranjen je u rodnom Grahovu, na mjesnom groblju, 23. oktobra tekuće godine. Iza sebe je ostavio suprugu Zagru, kćerke Miru, Maju i Milenu.

ŠTEDIM !

ISKLJUČUJMO

uređaje koje trenutno ne koristimo
punjače iz utičnice kada ih ne koristimo

PODESIMO

temperaturu bojelra na 50-55°C
termostat frižidera na 3-5°C

MUENJAJMO NAVIKE

češće koristimo nižu tarifu

ODALJIMO

uređaje za hlađenje od izvora toplote

KUVAJMO

u poklopljenoj šerpi, na odgovarajućoj ringli

KORISTIMO

uređaje energetski efikasnijeg nivoa A

ZAMUENIMO

obične sijalice LED sijalicama
klasične klime invertorskim uređajima